

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 86 (2950) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 április 18

Meghiusult a Tokió elleni első légitámadás

Japán kézre került a gazdag burmai olajvidék. Öt nap óta fontos, bizalmas megbeszéléseket folytat a spanyol legfelsőbb haditanács

Még mindig nem alakult meg a francia kormány

A francia fordulat tekintetében a helyzet fő mozzanata még ma is egyrészt az a minisztertanács, amelyen a kormány benyújtotta lemondását, másrészt Leahy amerikai nagykövet vizsgálódása. Pénteken a politikai személyiségek nagy sűrűsége-forgása volt tapasztalható. Sorra felkeresték a leendő miniszterelnököket és tárgyaltak vele. Az újságírók a parkban lesték az ügyek fejlődését. Beavatottak szerint nehéz lesz kiválasztani azokat, akik alkalmasnak látszanak a minisztertanács vezetésére.

Berlini politikai körökben annak a megbeszélése során, mi készíthette Pétain tábornagyot Lavalnak kormány alakításával való megbízására, felvetődött az a gondolat, hogy Petainnak esetleg kilátásba helyezték Franciaország és Németország helyzetének az eddigi fegyverszüneti szerződésen túlhaladó szabályozását, sőt talán azt, hogy az új irányzat alapján békekötés jöhet létre a két ország között. Jelenleg nem lehet tudni, hogy mennyi az alapja ennek a vélekedésnek, mert az illetékes német ténnyezők csak annyit mondtak, hogy ma még nem nyilatkozhatnak.

A kormányalakításról kiadott hivatalos közleményben és Darlan lemondó levelében utalás történik azokra a komoly körülményekre, amelyek között Franciaország van. A komoly helyzet természetéről a közvéleményt még nem tájékoztatták. Valószínű azonban — mint a Budapesti Tudósító Vichyből jelenti — hogy ez lesz a tárgya az új miniszterelnök beharangozott rádióbeszédének, amelyet Laval majd kormánya megalakulása után mond el.

Vichy jelentés szerint egyébként úgy tudják, hogy Laval a miniszterelnökségen kívül a belügyi, a külügyi és a tájékoztatói minisztérium vezetését is vállalja.

Nagyfontosságú kérdéseket tárgyal a spanyol haditanács

Madridból jelenti: (NST) Hivatalos közlés szerint a legfelsőbb spanyol haditanács szerda óta bizalmas tanácskozásokat folytat. A tanácskozásokat még tovább folytatják. Beavatott körök szerint rendkívüli fontosságú kérdéseket tárgyalnak meg.

Tokióból jelenti: (MTI) A Német

Távíratí Iroda jelenti: A keleti védelmi övezet parancsnoksága bejelentette, hogy a Tokió és Yokohama elleni légitámadás során szombaton 9 ellenséges gépet lőttek le. Ez volt az első légitámadás a háború kezdete óta japán város ellen. Szombaton 12 óra 30 perckor különböző irányból ellenséges gépek közeledtek a város felé. A japán vadászok és a léghárítás azonnal működésbe lépett és a támadást megghiúsította. Az okozott károk jelentéktelenek.

Tokióból jelenti: (MTI) Az OFI jelenti: Azt hiszik, hogy a Tokiót bombázó amerikai repülőgépek a japán vizekre behatolt amerikai repülőgépanyahajóról szálltak fel.

San-Franciskóból jelenti: (MTI) Az OFI jelenti: A tokiói rádió szerint a bombázó ellenséges gépek nem repültek a város központja fölé, csak a külvárosokban dobtak le néhány bombát. Az ellenséges gépek könnyű zsákmányok voltak a japán vadászgépeknek.

Elsülyesztették a japán vizekre behatolt amerikai repülőgépanyahajót (?)

Tokióból jelenti: (MTI) A Német Távíratí Iroda jelenti: Eddig meg nem erősített hírek szerint szombaton a japán keleti partok előtt elsülyesztettek egy északamerikai repülőgépanyahajót. A légiadót Tokióban szombaton délután röviddel 4 óra előtt szüntették meg, tehát az kereken 7 óra hosszat tartott. A légitámadás során egyetlen bombát sem dobtak Tokió város területére. Nyilvánvalóan amiatt a tévhir miatt, hogy csak próbariadóról van szó, a déli órákban százezrek tartózkodtak az utcákon, bár a riasztójelek legalább egy órával a repülőgépek megjelenése előtt elhangzottak. A lakosság végig teljesen nyugodt maradt, még akkor is, amikor a légvédelmi tüzés megkezdte a tüzelést. A nyu-

galom érzése még fokozódott, amikor a japán vadászrepülőök megjelentek a levegőben. A hivatalos közlemény nyomtatékosan utal arra, hogy a császári család egészséges. Kétségtelenül nem a japán főváros lakossága, hanem egyéb területeken élő lakosság volt az ellenség célpontja. A polgári légóttalom zökkenőmentesen hajtotta végre elővigyázatossági intézkedéseit. A fővárosban a közlekedés a légiadó alatt egyetlen percre sem szakadt meg. A támadó gépek nemzetiségét egyelőre még nem állapították meg.

San-Diegeből jelenti: (MTI) Az OFI jelenti: Szombaton reggel San-Diego-ban és San-Franciskóban légiadó volt.

Fegyveres fölkelés várható Indiában az angolok ellen

Zürichből jelenti: (B. T.) Rómából jelenti a Neue Zürcher Zeitung: Egy római újság tokiói tudósítója foglalkozik azzal a helyzettel, amelybe India került az új-delhi tárgyalások megghiúsulása után. Japánban az indiai kérdés ismét lekerült napirendről, — azonban lehetségesnek tartják az indiai fegyveres fölkelés kitörését az angolok ellen. Tokióban Bose elnökletével indiai ülés ült össze. Az értekezlet azt a meggyőződést fejezte ki, hogy sok hindu, köztük befolyásosak is, csak a

jelre várnak, hogy fegyvert ragadjanak. A Japánban levő körülbelül 70 ezer indiai fogollyal szemben a japánok megkülönböztetett bánásmódot tanúsítanak. Jellemző, hogy még a fegyverüket sem vették el, mire az indiai katonák önként adták át azokat az indiai tiszteknek. Ezek az indiaiak alkotják a magvát annak az indiai hadseregnek, mely Indiai felszabadítását tűzte ki céljául. Ennek az indiai hadseregnek a képviselői vettek részt a tokiói értekezleten is.

Szent László a Királyhágón

Irta: Polyák István

Szent László ünnepi hetére időszerű történelmi vonatkozást keresünk minden erőltetés és belemagyarázás nélkül. Mert a történelmi múlttal, nagyjainkkal szembeni kegyelet csak akkor igazán termékeny, ha az jelenünk és jövőnk meggyökerezését jelenti.

Szent László főszegek alakja Biharból emelkedik ki a Királyhágó fölé és harci bárdjának megnyugtató árnya elszakíthatatlan egységbe fogja Erdélyt az ország többi részével. Mélyebb jelentősége van ennek a látomásnak, mintsem gondolnánk.

Ma sok helyen szeretik Erdély különállását hangoztatni és különböző sikokon kifejezni. Nem beszélünk most arról a történetellenes, minden igazsággal homlokegenest ellenkező beállítástól, amely ellenségeinktől származik s amelynek propaganda-állításaival nem is érdemes foglalkozni. Bizonyos tekintetben mi magunk is külön erdélyi szellemről, erdélyi lelkeségről, erdélyi világról beszélünk, holott ezek a sajátosságok inkább csak a szubjektív elgondolásokban, látásokban vannak meg. Kolozsváron járván valaki tréfásan azt kérdezte tőlem: érzem-e az erdélyi szellemet? S hirtelen nem tudtam, hogy melyik érzékemmel kell utána kutatni.

Ha valaki történelmi alakulásra hivatkozik, akkor sietünk észbe juttatni, hogy a magyar birodalom alapításánál és a középkori magyar nagyság századai-ban — hisszük, hogy ez mindnyájunk eszménye ma is — nyomát sem találjuk olyan sajátosságnak, amely a későbbi önálló államiság és nemzeti élet magvait hordozná magában. Történelmi bukáskok, idegen betelepülések következtében jutunk el az 1437, 1459 évbéli unió-szerződéséig, amely a három nemzet együttélésének alkotmánya. Ezután még inkább nyilvánvaló az erdélyi különállás accidentális természete. A török hódoltság nyomorúsága termelte ki részben önálló államiságát. Ezen az sem változtat, hogy a XVIII. század nagy fejedelmei alatt konszolidálódik a magyar királyságtól független, annak érdekeitől eltérő politikát követő erdélyi állam. A XVIII. század elején — Székfű szerint — megtehették volna, hogy az unióval kapcsolatos fejlődést visszazsorítják. Azonban magyarok és székelyek nem ismerték fel a királysághoz való csatlakozás előnyeit.

1867 után kezdődik a magyar elem valamelyes térhódítása. Hogy a liberális szellemnek megfelelően ennek a térhódításnak sem népi, sem szociális megalapozása nem volt. Valahogy azonban mégis kialakult a magyar államiság öntudata. 1914-től 1918-ig vér kovácsolta erősebbre ezt az egységet. A megszállás sem tudta megbontani, olyan ösztönösen erős szálakat eresztett a nép lelkében.

Ha tehát ma erdélyi szellemről beszélünk, azt csak Szent László árnyékában tehetjük: nem lehet az más, mint

a népi, földrajzi, szellemi sajátosságok feltétlen beépítése a mindenekfelett való magyar egységbe.

Szent László a Királyhágón áll és elszakíthatatlan kapocsként tartja össze a Magyar Birodalom részeit. Ezt a vizit hordozni és képviselni sajátos bihari hivatal. Mindenestre objektív történelmi vonatkozás a Szent László ünnepekre.

Dr. Dobay István a Közélelmezési Hivatal új vezetője

Saját tud. Pénteken délelőtt a városi közlelmezési hivatalban változás állott be. Dr. Kazik Istvánt, a hivatal eddigi vezetőjét dr. Soós István polgármester eddigi beosztásától felmentette s helyébe dr. Dobay István városi aljegyzőt osztotta be szolgálatára.

Mint értesülünk dr. Kazik Istvánt a polgármester szolgálati érdekből rendelte be a város pénzügyi hivatalába.

Dr. Dobay István aljegyző személyében a Közlelmezési Hivatal egy kitünően képzett tisztviselőt nyert.

Betegek

többnyire székrekedésben szenvednek. Vigyázzunk ilyenkor a rendes emésztésre. Betegségben szükséges a **DARMOL**

Továbbra is Bornemissza Béla tulajdonában marad az „Emke” szálloda, kávéház és grill

Pár héttel ezelőtt beszámoltunk arról az érdekes üzleti tranzakcióról, amelynek eredményeképpen Bornemissza Béla, az „Emke-Művek” tulajdonosa eladta a nagymultu kávéházat, szállodát és grillt. Mint ismeretes, a felszabadulás óta Bornemissza Béla szakszerű irányítása alatt ezen üzemek Nagyvárad legnépszerűbb szórakozó helyiségeivé emelkedtek és az egész város közönsége sajnálattal vette tudomásul, hogy Bornemissza Béla Kassán akar új üzleti vállalkozást eszközölni.

Az elmúlt hetek alatt azonban a közönség általános óhaja olyan elemetáris formában nyilvánult meg, hogy a közkedvelt kávéház és szállodatulajdonost ne veszítse el Nagyvárad és sikerült is a társadalmi és kávéházi tényezőknél odahatni, hogy Bornemissza Béla megmaradjon továbbra is üzemi élén.

Igy tehát örömmel jelenthetjük, hogy az „Emke-Művek” élén továbbra is a népszerű és közkedvelt Bornemissza Béla igyekszik a híres körösparti város életének szint, fényt és lüktetést biztosítani. Kétszeres öröm ezt most jelenteni, amikor a közelgő Szent László hetek alkalmával a kivételes szakértelemmel és népszerűséggel rendelkező Bornemissza Bélára jelentős feladatok hárulnak.

Filmek, gépek. Amatörképek

legtökéletesebb kidolgozása

Nagyítások **PÉCSY** Fotoszaküzletben
Rákóczi-út 6.

2 órai harsogó kacagás Lupe Velez ragyogó bohózata

Vadmacska az APOLLOBAN.

Műsoron kívül: 2 felvonásos revüfilm Ritmusparádé

Belvárosi

Zúgnak a szirénák (Szárnyas Dandár)

Lukács Margit, Rajnay G., Latabár.

Tolnay Klári, Jávör Pál, Kiss Ferenc

A toprini nász

CASINO

Elfoglalták a japánok a Panay sziget északi kikötőjét

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A szerdán partaszállott japánok szombaton hajnalban elfoglalták a Fülöp-szigetek között levő Panay sziget északi részén a kikötőt. A partvidék valamennyi jelentős pontja már japán kézen van.

Uj-delhi brit jelentés szerint az angolok erős japán nyomásra Magwe városát is kiűritették, valamint innen 50 kilométernyire Yanaugyaung várost s. Ezzel a gazdag burmai olajvidék a

japán csapatok kezére került.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A Dagghens Nyheter kalkuttai tudósítójának jelentése szerint a burmai kőolajvidéket védelmező angol csapatok visszavonulóban a be rendezések gygrészt elpusztítják. Az angolok és kínaiak új vonalakon igyekeznek megszervezni az ellenállást és Mandalay védelmére készülnek fel, mert ez a kulcspontja a közlekedésnek India és Kína között.

Megalakult az Újságírók Egyesületének nagyváradai csoportja

A nagyváradai hívatásos újságírók péntek délután az Újságíró Otthon olvasótermében tartott közgyűlésükön megalakították a Magyar Újságírók Egyesületének nagyváradai csoportját. Az alakuló közgyűlésen Tóth László, az egyesület országos elnöke elnökölt. Ismertette az egyesület célkitűzéseit, szervezeti szabályait és vázolta eddigi megvalósításait. A megalakulás kimondása után megválasztották a helyi csoport tisztikarát. Diszelnök: Dr. Pál Árpád. Elnök: Arvay Árpád. Titkár: Papp György. Pénztáros: Dr. Barza Ferenc. Felügyelőbizottsági tagok: Tabéry Géza, Daróczi.

Kiss Lajos és Jávör Pál. Tiszteletbeli tagok: dr. Cziffra Kálmán és dr. Hatky Endre főispánok, dr. Soós István polgármester, dr. vitéz Nadanyi János alispán, dr. Horváth György rendőrfőtanácsos.

Kellemesen szórakozni cigányzene mellett a

Kosztá nővéreknél

Horthy Miklós-út 37. szám.

Fecsegésért és rémhírterjesztésért internálták Katz László izraelita lakatosmestert

Nagyvárad. Saját tud. A rendőrség közigazgatási és bünygyi eljárást indított Katz László 21 éves izraelita, érettségizett lakatos tanonc, Rulikovszky-út 10. szám alatti lakos ellen. — Katzot felelőtlen fecsegés és rémhírterjesztés alapos gyanújával terheltlen őrizetbe vették.

Rendőrségi kihallgatása alkalmával Katz László elmondotta, hogy 1941. szeptemberében került az egyik nagyváradai lakatos műhelyébe tanoncnak.

Munka közben igen gyakran a német-szovjet háború volt a főtéma. Beismerve, hogy naponként hallgatta a londoni rádiót és a halottakat munkahelyén is mindig elmondotta. Amikor az ő részére jó hírt hallott, örömeiben 1 pengőt adott tanonciársának. Megígérte azt is, hogy Charkov elfoglalása után újabb 1 pengőt ad neki. Nyilvánosan számított az is, hogy a szovjet csapatok körülbelül április elején érik el a Kárpátok vonalát.

Katz rádióját a rendőrség természetesen azonnal lefoglalta és szombaton délnél fél 2-kor hirdették ki Katz előtt az internálási véghatározatot. Természetesen a bünygyi eljárás ettől függetlenül tovább folyik ellene.

Élített a rendőri büntetőbírórság két feketéző bőrkereskedőt

Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad rendőri büntetőbírórság tegnap tárgyalta Weiszberger Zeigmond bőrkereskedő ügyét. Weiszberger, bár miniszteri rendelet tiltja az engedély nélkül való bőrkereskedést, ennek dacára foglalkozott az üzletkötésekkel, nagyobb börtmenyiséget vásárolt és dolgoztatott fel. A rendőrbírórság elrendelte a nála talált feketebőr elkobzását s ezenkívül 30 napi elzárásra ítélte.

Hasonló cselekmény miatt az enyhítő körülmények figyelembevételével 400 pengő pénzbüntetésre, vagy 60 napi elzárásra ítélte a rendőrbírórság Gazda Sándor nagyvárad lakost.

A rendőrség kihágási ügyosztálya 18 leventeköteles fiatalember felett ítélt. mert nem tettek eleget a gyakorlat, illetve a kiképzésen való jelentkezésnek. Közülük tizet 1-től 5 napig terjedő elzárásra, nyolcat pedig pénzbüntetésre ítélték.

Szombaton este bohrács gulyás, káposztás rétes

Kosztá nővérek vendéglője

Horthy Miklós-út 37 szám.

Megszűnt a tanárok és tanítók próbaszolgálatos minősítése

A Hivatalos Lap április 17-i 87. száma most közli a közoktatásügyi miniszter 30.500—1942. V. K. M. sz. rendeletét, amely azonnali hatállyal megszünteti a segélydíjas tanárok, szaktanítók és tanítók próbaszolgálatát, ugyanakkor elrendeli az illetékes iskolafenntartó számára, hogy a eddigi próbaszolgálatos minőségben alkalmazott tanárt, szaktanítót és tanítót 1942. január 1-i visszamenő hatállyal helyettesse átminősítse. Az így átminősített új illetménye 1942. január 1-től kezdődően illeti meg. A próbaszolgálatban eltöltött időt a helyettesi szolgálatba kell beszámítani. A rendelet nem vonatkozik az óraadó vagy helyettesítő tanárokre.

Zúgnak a szirénák

Felhívjuk a nagyközönség, de főleg a ház légoltalmi parancsnokok és helyetteseik figyelmét a Belvárosi Mozgóban a napokban műsoron levő „Zúgnak a szirénák” c. filmre, melyből mindenki sok tanulságot meríthet és láthatja, hogy mi történik egy légítámadás esetén egy jól kiképzett és megszervezett házbán. Gyermekek és felnőttek egyaránt sokat tanulhat ebből a mindig érdekes és tanulságos légoltalmi filmből, miért is ismételtelen felkérjük a város közönségét, hogy a saját érdekében nézze meg ezt a filmet mindenki, akit a légoltalom egy kicsit is érdekel, de ajánljuk, azoknak is, akiket a légoltalom egyáltalán nem érdekel, mert tudjuk, hogy ezáltal őket is meggyerhetjük a légoltalom fontos és nemzetmentő gondolatának. Légoltalmi Liga nagyvárad Csoport Elnöksége.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Nagyobb erőkkel indított szovjet támadást vertek vissza a németek a Kercsi-félszigeten

Megszállták a japánok Luzon-sziget egyik nagy magánközpontját. Tovább tart az angolok visszavonulása Burmában. Kanadai csapatokat küldenek Középkeletre, hogy Ausztrália visszavonhassa csapatait

Berlinből jelentik: (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelenti a NTL. A véderő főparancsnoksága közli: A keresi arcvonal középső szakaszán az ellenség egy helyen nagyobb erőkkel támadást intézett. A támadást visszavertük. Hasonlóképp sikertelenek maradtak az ellenségnek többi támadásai is. A középső és északi szakaszon ellenséges összeköttetések és repülőterek ellen intéztünk légitámadásokat az ellenségnek érzékeny veszteséget okozva repülőgépekben és gördülőanyagokban. A keresi-félszigeten hatásosan bombáztunk kikötő berendezéseket. A Csatorna és a délkeleti angol partok felett német vadászok harctörökön 11 brit gépet lelőttek. Harci gépek a péntekre virradó éjjel Southampton ellátási berendezéseire dobtak bombákat. Tüzeket és robbanásokat figyeltek meg.

Berlinből jelentik: (NTL) A német búvárnaszádok legutóbbi sikereiről szóló jelentéshez a véderő főparancsnokság a következő kiegészítést fűzi: Az ellenség szállító és kőolajhajóinak megtorpedozása annyira a part közelében történt, hogy a hajók a sekély vízben rögtön megfeneklettek és ennek megfelelően egy részük ki is állt a vízből. Mély vízben ritkán kerül ilyen helyzetbe elsüllyesztett hajó.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A La Manchecatorna környékén támadást megkísérlő angol repülőkötelékekből 19 gépet lelőttek.

Olasz torpedónaszád elsüllyesztett egy ellenséges tengeralattjárót

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz fegyveres erők főhadiszállásának 685. közleménye: A cirenaikai arcvonalról nincs fontosabb jelenteni való. Német vadászok lelőttek egy ellenséges gépet. A Krétától délre eső szigetek egyike ellen megkísérelt ellenséges támadás meghiúsult. Egyik torpedónaszádunk a Földközi-tenger középső részén elsüllyesztett egy ellenséges tengeralattjárót. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTL) A keleti harctér középső szakaszán egy gépesített német hadosztály a legutóbbi öt

nap alatt 31 ellenséges páncélkocsit semmisített meg, többet megrongált. (MTI.)

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Angol bombázó repülőgépek kötelékei pénteken délután, a véderő főparancsnokságának jelentése szerint, sok vadászgép

Hadászatiilag fontos helyeket foglaltak el a japánok a Panay-szigeten

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A Yomiuri Simbun jelentése szerint japán csapatok március 25-én megszállták a Luzon sziget nyugati partján lévő Zambales nagy mangán-központot.

Tokióból jelentik: (MTI) A Stetani Iroda jelenti: A japán csapatok Panay szigetén elfoglalták Iloilo és Napiz hadászatiilag fontos helyeket.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A japán kormány elrendelte valamennyi kereskedelmi hajó felfegyverzését.

Amszterdamból jelentik: (NTL) Az angol hírszolgálat washingtoni jelentése szerint a hadügyminisztérium jelentéséből kiderül, hogy becslés szerint a Bataan-félszigeten 60.000 katonára és polgári személy került japán kézre. (MTI.)

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az Exchange Telegraph jelenti Mandalayból, hogy Magwetól északra két japán páncélos

osztag támadásra indult. A helyzet még mindig válságos.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A brit hírszolgálati iroda hirmagyarázójának megállapítása szerint Burmában a brit haderő visszavonulása az Irawadi folyónál egyre tart. A jelek szerint most több brit repülőgép működik, számuk azonban még mindig nem jogosít arra a feltevésre, hogy komoly veszedelmet jelentenek a japánokra.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A Yomiuri Simbun haditudósítója jelenti, hogy Csongkaisek csapatai a burmai arcvonalon visszavonulásuk során mindent elpusztítottak és felgyújtottak. Amikor a japánok bevonultak egy észak-burmai városba, az egész város romhalmazzá vált. A lakosságot kényszerítették a kínai csapatok, hogy kiürítsék a várost és észak felé vándoroljanak.

Élesen támadják Franciaországot az amerikai lapok

A francia hajóhad megsemmisítését és Francia-Guayana azonnali megszállását követelik

Párizsból jelentik: (NTL) Laval a minisztertanács után átnyújtotta Petain tábornagnak azoknak a személyeknek a jegyzékét, akiket új kormányába be akar vonni. Néhány tárca még betöltetlen. (MTI.)

Pénteken egyébként folytatódott Petain, Darlan és Laval között a kormány megalakítására irányuló megbeszélések. Laval számos személyiséget

fogadott és hosszasan tanácskozott néhány jövendőbeli munkatársával. A végleges döntést rövid időn belül várják.

Franciaország közvéleménye — mint Vichyből jelentik — meglegezően elmarad a nemzetvédelem elére. Az ő személye biztosítja a gyarmatok megszerzésére irányuló esetleges külső kísérletek ellen felhasznált francia fegyveres erők szabad kezdeményezését. A lapok vezércikkei szerint az ország hűséggel követi Petaint a választott úton.

Washington számoi azzal, hogy Laval megkísérli a francia gyarmato visszaszerzését

Washingtonból jelentik: (OFI) Mint már jelentettük, az amerikai kormány elhatározta, hogy vichyi követét jelentéstételre hazahívja és a diplomáciai érintkezést a további intézkedésig csak ügyvivő útján tartja fenn. A washingtoni fehérházban megállapították, hogy Laval agresszív politikát folytat és megkísérli a megszállt francia gyarmatoknak a francia flotta se-

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Sanfranciscóban légiriadó volt. Később kiderült, hogy amerikai gépeket néztek ellenségeseknek.

Genfből jelentik: (NTL) A londoni Manchester Guardian ottavai jelentése szerint az ausztráliai külügyminiszter kanadai látogatása során megállapítás jött létre, amelynek értelmében kanadai csapatokat küldenek a Közép-Keletre, hogy Ausztrália visszavonhassa csapatait. (MTI.)

Nagyon körülményes az Egyesült Államok támadó háborújának előkészítése

Stockholmból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Londoni jelentés szerint ottani politikai körökben úgy tudják, hogy Churchill a jövő hét folyamán rádióbeszédet intéz az angol néphez, amelyben beszámol az általános politikai helyzetről, valamint az Ázsiában elszendvedett katonai és tengerészeti veszteségekről.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az Egyesült Államok tengerészeti minisztériumának közlése szerint egy közepes nagyságú brit kereskedelmi hajót az Atlanti óceánon Nyugatindia magasságában megtorpedóztak. A hajótöröttet a Mexikói öbölben partraszállították.

Genfből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Washingtoni jelentés szerint Stimson hadügyminiszter kijelentette, hogy az Egyesült Államok offenzív háborújának előkészítése ebben az egész világra kiterjedő háborúban hosszú és nehéz folyamatot jelentene. Mielőtt a nemzetet meggondolatlanul hosszantartó támadásba vezethetnők — mondotta — lehető bizonyossággal tudnunk kell, hogy fegyverkezésünk megbízható-e, azonfelül biztosítani kell segélyforrásainkat és védve kell lennünk minden ellen, ami offenzívánknak árthatna.

Szőrmék, bundák, megóvását

biztosítással garancia mellett vállalom.

Telefon (18-90) hívásra érte küldök.

Tavasza szőrmét csak

HALÁSZ IMRE

szücszületében vásárolion

Kazinczy Ferenc-u. 4. (Szinház mellett.) Tel. 18-90.

Ezüst és kék rókák, nerczek, kepek stb.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Római séta az emlékezés szárnyán

A Szentatya magyarul beszél. — Diszsbemutató a Foro Mussolinin

Most, amikor honvédezerkarunk főnöke, vitéz Szombathelyi Ferenc tábornok többnapos látogatása során annyi szép ünnepségen vett részt Rómában és a rádió, az újságok beszámolnak ezekről az ünnepségekről, körülrajzanak az emlékek és újra meg újra felidőzöm a felejthetetlenül szép olaszországi, római napokat, hónapokat.

... Elhisérem képzeletben én is a látogatókat és lelki szememmel jól látom az ismerős helyeket, hallok az ismerős hangokat, Róma utcáinak jellegzetes lármáját, a Foro Mussolini felé hömpölygő tömeg zivajgását, a Szent Péter-tér fonséges morajlását, a pápai fogadásra sietők izgatott, örömtől csengő hangját, a kihallgatási teremben szorongó tömeg soknyelvű zivajgását...

... S ebből az emléksorozatból nap-sugárban fűdő hegycsücsként emelkedik ki a Szentatya fonséges alakja, két égőn ragyogó fekete szeme, ünnepi csengéssel hallatszik ki határozott, mégis kimondhatatlanul meleg hangja. Emlékezzünk vissza ezekre a napokra most, amikor honvédezerkarunk főnökét mindenütt kitüntető szívélyességgel fogadják és a Szentatya magyar köszöntéssel és búcsúszóval tünteti ki.

Kitől tanul magyarul a pápa

A Szentatya magyar tudása a feledhetetlen budapesti Eucharisztikus Világkongresszus idejéből származik. Amikor mint bíboros államtitkár az Apostoli Szentszék követeként Magyarországra készült, hogy részt vegyen a Kongresszuson, rövid beszédet tanult meg magyarul, hogy így adhassa át Róma üdvözlését Szent István országának. Mindnyájan emlékszünk erre a beszédre. Minden magyar ember szívébe vésődtek a szinte gyermekes közvetlenséggel és kedves idegenséggel kimondott szavak.

Hát még a lelkes köszöntő szavak! Eljen Magyarország! Eljen Mária országa! És az ősi magyar köszöntés: Dicsértessék a Jézus Krisztus! Sirt, kacagott örömben a százezres tömeg, amikor magyarul hallotta szólni a világ első „hatalmasságának” képviselőjét.

Talán csak kevesen tudják, hogy a Szentatya szorgalmasan tanulgatott magyarul már bíboros korában. Tanítója egy Rómában tartózkodó fiatal magyar jezsuita, P. Gallus, aki csodálattal emlégette a Szentatya szorgalmát és kitartását.

A Szentatya most sem mulasztja el egy ízben sem, hogy magyar barátaihoz néhány magyar szót ne szóljon. Tömeges fogadtatás esetén valóságos kutató tekintetével a magyar csoportot és szinte gyermekes örömmel várja, hogy magyar tudását előtűk bebizonyítsa. Bizony, alig marad szem szárazon ilyenkor. Az öröm könnyei csillognak minden szemben. Több ízben voltam tanúja ilyen fogadtatásoknak és minden alkalommal új és mindig érdekesebb, melegebb volt a pár magyar szó a Szentatya ajkáról.

El tudom képzelni, hogy milyen közelről, milyen meleg lehetett honvédezerkarunk főnökének fogadtatása a Vatikánban és hogy hogyan dobogtatta meg a vitéz katonai szívet a Szentatya ajkáról elhangzó magyar szó.

Minden magas külföldi látogatónak bemutatják a Foro Mussolinin a fa-

siszta ifjúságot. A „figli della Lupa” és a „figlie della Lupa”-któl a gioventu del littorio katonai előképzősekig minden ifjúsági szervezet képviselve van ilyenkor a bemutatón. Maga a Foro Mussolini önmagában is remek alkotás, pompás látvány. Mindenütt nemes anyag, művészi szobrok, formák, tökéletesszínhathat. A háttérben a Monte Verde és a Monte Mario üde zöldjében, sötétzöld fái között a Villa Madama, a külföldi vendégek fogadó helye.

Ebben a gyönyörű környezetben valóban szívet-lelket gyönyörködtető látvány az ifjúság színes csoportjai lent a Foro Mussolinin nagy Stadionjának porondján. Ritmikus mozdulatok, fegyver-

gyakorlatok, pöttömnyi kis tengerészek bámulatos ügyességgel végrehajtott gyakorlatai kápráztatják el a fiatalság varázsától amegy is ragyogó szemeket. Emlékezzünk csak vissza.

1938-ban, egy borongós tavaszi napon gróf Teleki Pál miniszterelnököt és gróf Csáky István külügyminisztert ünnepelte az olasz főváros. S akkor is diszsbemutató volt a Foro Mussolinin. Teleki Pál főcserkései szeme könnyben úszott a boldogságtól, amikor a ballillák kintülő zenekara a Himnuszot játszotta. Odahuzódunk mi is — akkor még román állampolgár erdélyi magyarok — a diszpáholy közelébe és bizony megkönnyeztük a nemzeti ima hangjait.

Akkor már puskaforos volt a levegő. Azt is éreztük, hogy nemsokára nagy változások következnek a mi életünkben is.

Jó most ezekre visszaemlékezni, amikor honvédezerkarunk főnöke Rómában élvezte az olasz nép barátságát.

POLYAK ISTVÁN

Dr Tóth László főszerkesztő előadása az Ujságíró Othonban

Az Ujságíró Othon előadásorozatában péntek este Tóth László, a Nemzeti Ujság főszerkesztője, a Magyar Ujságírók Egyesületének elnöke tartott előadást „Milyen ember az ujságíró?” címmel.

Az ujságíró kellemetlen egyesek számára. — mondotta nagyhatású előadásának bevezetőjében. — de hasznos a köz szempontjából. Az ujságírást hálátlan mesterség, mert amit termel, a mulandóság. Az ujságíró kénytelen néha a toladó színeben tünni fel, mert mindenütt ott van, ahonnan szeretnék kitélni őt.

A mai ujságíró nem lehet többé a régi bohém embernek tekinteni. — folytatta az előadó. — A mai ujságíró éppoly komoly, dolgozó tagja a társadalomnak, mint bármely más foglalkozású, alkotó ember. Ezért szükséges, hogy egybeolvadjon a társadalom többi dolgozó rétegeivel, hogy ne tekinték kívülálló egyednek. Ennek fontosságát az is mutatja, hogy a világháborút követő összeomlás egyik alapvető oka az volt, hogy a magyar ujságíró-társadalom akkor nem állott hivatása magasztalán s nem volt meg benne igazság a hazafias áldozatkészség mint a társadalom más rétegeiben. Ha ez meg lett volna, nem következett volna be az a végzetes hasadás, amelyért az akkori magyar ujságíró-társadalom súlyos felelősséggel tartozik a történelemnek.

Szép sikerrel zárult a nagyváradi Népművelési Bizottság felsőfoku előadássorozata

Az Immaculata-zárda énekkarának kimagasló teljesítménye

(Saját tudósítás.) Pénteken este bensőséges hangulatban tartották meg a Szent László-gimnáziumban az 1941-42. tanév záró előadásait. Hat napon át folyt a gimnázium tanárainak vezetésével a népművelő munka. Már városunk közönsége nem értette át eléggé még ennek a közművelődési tevékenységnek felbecsülhetetlen jelentőségét, az első úttörő esztendő eredménye biztató. Nyolc tanfolyamon

A továbbiakban Tóth László, színes és ötletes képekkel változta az ujságíró mindennapi munkáját.

Az ujságíró — folytatta. — becsület, tisztaság, lelki közszolgálat. Az élettel szemben igénytelen, a közérdekkel szemben önfeláldozó. A közéletben az ujságíró csak a saját lelkiismeretét fogadja el irányadónak. Az ujságíró tehát szívességeket, de engedményeket még várhat, de nem engedelmeket. Az ujságíró előlege adja egész életét abban a pillanatban, amikor erre a pályára lép.

Végül a vidéki ujságírást különleges helyzetéről és feladatairól beszélt Tóth László és előadása befejezésében Prof. Kálmán nőspókra való visszaemlékezésével meglepetéssel mutatott rá a becsület, tisztaság és nemzeti ujságírást nagy hivatására.

A nagy tetszéssel fogadott előadást Tabéry Géza köszönte meg a nagyváradi ujságírók nevében, majd szükkőrű társasvárosra következett, amelyen dr. Soós István polgármester mondott pohárköszöntőt, rámutatva a nagyváradi magyar ujságíróknak az idegen megszállás éveiben feleltett nehéz és áldozatos harcaira. Emelkedett szavaira Tóth László Nagyvárad egész társadalmának boldogulására várt.

A kiváló közíró az éjfél utáni esztendővel onnattal visszautazott Budapestre.

mintegy 300 hallgató vett részt rendszeresen. A tanfolyamokon sorozatos előadások hangzottak el a magyar törté-

K O V A R Á D I Ó

ténelem, földrajz, képzőművészet és zene, valamint az irodalom témaköréből, volt ezenkívül még két helyesírási, egy fogalmazási és négy német nyelvű tanfolyam. A pénteki záróelőadásokon Csiky Gyuláné, Schippert Margit okl. középiskolai énektanárnő tartotta meg utolsó előadását a magyar népi zenéről és az ezen épülő mai magyar műzenéről. Az előadást az Immaculata zárda énekkara illusztrálta a mai neves zeneszerzők kórusműveivel.

Az énekkar teljesítménye mellett nem mehetünk el szó nélkül vagy a sablonos dicséret szavaival. Előadásuk bebizonyította, hogy Csiky Gyuláné egy esztendő alatt Nagyvárad egyik legjobb énekkarát teremtette meg, amelynek színvonalát legfeljebb megközelítik vagy elérik, de túl nem haladják a többi szintén szép munkát végző váradi kórusok. Meglepően biztos hangvételek az érzelmi hangsúly és árnyalatok lehelletfinom kidolgozása, tökéletes fegyelem s a művek mondani valójának tiszta kiemelése olyan érzései a kórusnak, amelyek felöltött énekkarok teljesítményeiben is alig találhatók meg. A műsor anyagi is modern és mélyen magyar zenei kultúrák ismeretét bizonyítja, s bizonyára lelkes híveket szerzett a hallgatóságban Kodály, Bartók, Bárdos Lajos és a nagyváradi származású, igen tehetséges Halmos László művésztének.

A szép és minden tekintetben felejthetetlen előadás a gimnáziumi tanfolyamok vezetője dr. Bárdos József gimnáziumi tanár szavaival ért véget, aki kifejezést adott annak a reményének, hogy a jövő évi szelesebb keretek között meginduló népművelési tevékenység minden bizomnyal még erőteljesebben magához kapcsolja Nagyvárad közönségét, s azok, akik ez évben a tanfolyamok hallgatói voltak, legjobb hírvetők lesznek ennek a nagyjelentőségű kulturmunkának.

Ünnepélyes vándorgyűlést tart a Szent László héten a Katolikus Írók és Hírlapírók Pázmány Egyesülete

(Saját tud.) A Szent László-hét ünnepségeinek során a Katolikus Írók és Hírlapírók Országos Egyesülete vándorgyűlést tart Nagyváradon. A vándorgyűlésre eljön az egyesület elnöke, dr. Glattfelder Gyula esanádi megyés-püspök is. Az ünnepi gyűlés műsorát már összeállították.

A gyűlés ünnepi megnyitóját dr. Glattfelder Gyula megyés-püspök, az egyesület elnöke mondja. Utána Brisis Frigyes, a ciszterciata gimnázium igazgatója, egyetemi m. tanár, tanügyi főtanácsos tart előadást Pázmány Péterről. Ijjas Antal, a kiváló író a „nagyváradi Pázmányról” tart előadást. Tóth László, a Nemzeti Ujság főszerkesztője egy novelláját olvassa fel, majd Mécs László verseiből ad elő. A gyűlés zárószavait dr. Hindy Zoltán mondja.

Izléses levélpapírok

Szépirodalmi újdonságok, üzleti könyvek

Irodaszerek nagy választékban

Polgár Józsefnél

Szaniszló-utca 1. - Apolló palota.

TELEFON:
vonal 148.

AKIK A NAGY FRANCIA FORDULATOT SIETTETTÉK

Főszereplők a vichy-i színjátékban

Írta: CSISZÁR BÉLA

Ami az elmúlt héten Vichyben, a megnevezett Franciaország fővárosában a kormány átalakulása körül történt, olyan nagyjelentőségű esemény, hogy érthető, ha az érdekelt angol-szász államokban napokig nem tudtak magukhoz térni a politikusok s De Gaulle szakadár mozgalmának propagandája riadt tanácsalansággal figyelte ezt a felbolygatott méhkaszt. A nagy riadalmat azt okozta, hogy bár a francia politika angol-amerikai megfigyelői vártak valamilyen változást, de közel sem olyan gyökerest, amint a hét közepén sor került. Azt hitték, Pétain feláldozza egyik-másik kabinetfőnökét és elbocsátja esetleg egy-két miniszterét. Azt már nagyon kevesen hitték, hogy Laval visszatér a kormányba, mint külügyminiszter; még a legvérmesebbek is csak valamilyen tárcanélküli miniszterségben reménykedtek. S íme, Laval, akiről ellenfelei és barátai tavalyelőtt, decemberben azt gondolták, hogy Pétain-nel való összekülönbözése után végképp elintézett ember és halott politikus, most diadalmasabban tért vissza a kormány élére, mint valaha. S még ez nem volt elég: Pétain átadta neki a miniszterelnökséget, amelyet pedig Darlan-nak sem akart átengedni s csak a „helyettes miniszterelnök” hangzatos címmel tisztelt meg, átadta kormányfői jogkörét és magának csak az államfői jogkört és teendőket tartotta meg. A széleskörű és új alapokon kiépített új francia kormány Laval vezetésével ezért kellett olyan hallatlanul nagy izgalmat és megrökönyödést az angolszász közvéleményben.

Nagyon egyszerűen intéznék el a problémákat az, aki az egész fordulatot és változást német nyomásra vezetné vissza. Ezeknek azt felelhetjük, hogy ha német nyomás érvényesült volna, Leahy amerikai nagykövet nem 18 hónapig, hanem 1 hónapig sem uralkodhatott volna Vichyben Pétain környezetében fölött. Ha német nyomás érvényesült volna, ez megmutatkozott volna már előbb is, nem akkor, amikor Németországnak sokkal kevésbé van szüksége francia segítségre, mint bármikor. A jó francia hazafiak aggodása és nyomása érvényesült, ez az igazság. A jó hazafiaké, akikben már kétségbeesésért az aggodalom, hogy t. i. mi lesz Franciaország jövőjével, ha Vichy továbbra is a „veszélyes várakozás” és szabotáló szellemi passzivitás álláspontjára helyezkedik. Végre — nagyon bölcsen — Pétain is belátta, hogy nincs mit remélnie elavult hintapolitikájától, a furcsa balanszírozástól Német-

ország és az Egyesült Államok között; Laval is látta, hogy végre már sarkára kell állnia, mert Franciaország a veszébe rohan; Darlan is okosan rájött a gondolatra, hogy Németországban, bár tisztelik személyét, nem alkalmas egyéniség arra, hogy megvalósíthassa a német-francia közeledés és együttműködés nagy művét. És végül, de nem utolsó sorban, Leahy amerikai nagykövet is tudára ébredt annak, hogy játszmája felett megkon-

PETAİN

tábornagy az egyik vichy-i színjátéknak. járó marsall olyan Franciaország élére,

terjesztése ügyében gyűlések százait tartották. Párizsban tehát Laval, Vichyben Pétain vitte tovább az ügyeket, de Laval csakhamar hátrább vonult és Déat-ot helyezte előtérbe. Már úgy volt, hogy ismét Vichybe teszi át aktivitása színhelyét, amikor az egyik légionista ünnepségen merényletet követtek el ellene és Déat ellen. Laval hosszabb ideig nyomta az ágyát. Ekkor kezdődött meg közte és Pétain között az ellentétek elhalványodása, Pétain ugyanis meleg hangon érdeklődött hogyléte és állapota felől. Sok jel mutatott már különben is arra ez időtájt, hogy Pétain felismerte előző gesztusai hibás voltát és közeledni akar Lavalhoz, akit méltánytalanul ejtett el. De tanácsadói között még mindig sok volt az angol- és amerikai barát, akiket ügyesen Leahy amerikai nagykövet helyezte el francia barátai és bizalmasai révén környezetében. Ezek egyre azt suttogták Pétain fülébe, hogy Laval „német kém”, „német exponens”, hogy a németeknél amúgy sem kegyelt személy és így voltaképpen semmit sem tud elintézni a honfitársai javára. Amint azonban teltek a hónapok és a francia államfő tapasztalhatta, hogy Laval nélkül sem támogatják jobban a francia ügyet az angolszászok, mint Lavallal, hogy nélküli sem kap több elemiszert és kevesebb brit bombát, mint vele, — Pétain végül is hallgatott az okos szóra és beadta derekát. Új miniszterelnökről, Lavallról, aki most talán hatodizben kerül kormányra hazájában, nem kell sokat írni, hiszen nagyrészt közismert.

LAVAL

ma 60 esztendő, tehát olyan politikus, aki megette kenyere javát, de a közbizalmat még nem játszotta el. Mindig egy kicsit rejtélyes, háttérbevonult alakja volt a francia politikának, aki azonban mindig kényesen vigyázott arra, hogy szava szent legyen, megállapodása gránitkö, amelyre építeni lehet s politikája egyenes, mint az országút. Laval hűszkén határozhat arra, hogy voltaképpen már pályája elejétől fogva olyan eszmék hevitették, amelyek joggal állítják most a szélsőjobboldal élére. Harcos szocialista, meggyőződéses nacionalista volt, aki egészen alulról indult, paraszti ősei és szegény iparos elődei voltak s csak nagyon nehezen, garast garasra rakva tört felfelé. Mint korabeli társai, ő is az ügyvédi pályát látta a legelérhetőbbnek és a legalkalmasabbnak politikai és társadalmi céljai elérésére. A világháború első évében Aubervilliers, ez a szegény párizsi külváros küldi be képviselőnek a kamarába, ahol csakhamar feltűnik szépen felépített, keserű pátosszal és csillogó szónoki érvekkel telített beszédeivel. A háború után, amelynek egy részét a fronton töltötte, mint egyszerű polu (közkatona), teljesen a jobboldal felé orientálódik s Tardieu, Pétain, valamint Poincaré a pártfogója. A huszas évek közepén került először kormányra s 18 hónapig kormányozta Franciaországot. Ha szabad azt mondani, már ezekben a huszas években „tengelybarát”

politikát üzent, amennyiben ő volt az első francia államférfi, aki a háború után Németországba látogatott el, hogy tárgyilagos, személyes eszmecserén beszélje meg a jóvátételektől sújtott németekkel a gazdasági és politikai kérdéseket. Ő volt az első francia miniszterelnök, aki a harmincas évek közepén Rómába is ellátogatott s Mussolinivel megkötötte a francia-olasz egyezményt. Ha Franciaország megmaradt volna ezen a Laval által diktált külpolitikai vonalon, Olaszország nem kényszerült volna szembefordulni és tengelyt akasztani Franciaországgal, másként alakult volna a francia-német és a francia-angol viszony is. De a népfront és a szabadkőműves páholyok Laval bukását kívánták és ebben az időben még ezek voltak a diktátorok a francia államban. Laval visszavonult és keveset hallatta szavát többé.

Csak a nagy veszély órájában lépett ismét előtérbe, hogy megmentse sokat szenvedett hazáját. Pétainnel együtt sokat dolgozott, de azután félreállították. Azóta se szünt meg dolgozni a német-francia kiegyezés érdekében, pedig ezért sok gáncs és támadás érte, de ezzel ő mitsem törődött.

Most ismét kezébe tették le Franciaország sorsának intézését. Elődje,

DARLAN

a válságban kevés szerepet játszott. Amugysem politikus ember, szívvel-lélekkel katona, aki, mikort Laval, Pétain lemondatta, hazafiasságból váltalta a kormányelnökséget, valamint más tárcákat is, de mindig jobban érezte magát például Toulonban, ahol a flotta valamelyik egységén tartózkodhatott, mint a politikai intrikák főhelyén, Vichyben. Darlan a flotta éléről került a politikába. Lavallal mindvégig jóviszonyt tartott fenn s most is előkészítette sima és zavartalan visszatérését. Kék tengerész szemé vidáman és barátságosan csillogott, valahányszor tengeri útra mehetett, de a miniszteriumában mindig egy kicsit feszélyezte a sok látogató, kérvényező és referáló. Most kedvenc foglalkozásához térhet vissza, átvette a honvédelmi erők legfőbb vezetését, sűrűn megtekintheti imádott flottáját és nagy útakat tehet tengeri szemléi során.

A római német nagykövet és katonai attasé látogatása vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredesnél

Rómából jelentik: (MTI.) Szombathelyi Ferenc vezérezredes a honvédelmi vezérkar főnöke, pénteken fogadta Rintelen tábornok római német katonai attasé látogatását. Azután a vezérkari főnök látogatást tett von Mackensen római német nagykövethel és vele hosszabb megbeszélést folytatott. A vezérkari főnök és felesége péntek este különvonaton utazott el Rómából. A pályaudvaron katonai díszszal búcsúztatták.

Asszonyom! Uram!
az Ön fodrásza:
Hidegkúthy
Szilágyi Dezső u. 3. Tel. 10-70

Ertesítem a t. vevőközönséget, hogy 1923-ban létesített s időközben megszüntetett
villanyszerelői vállalatomat
a mai napon ismét megkezdtem. Elvállalok villanyszereléseket, javításokat, villamos jelzőkészülékek szerelését, magántelefonok építését és karbantartását. Házi telefonok szerelését és javítását. Motorok szerelését, tekeréscsészését és mindennemű villamos gépek javítását. Raktáron tartok mindenféle szerelési anyagot és villanygépeket.
Költségvetés díjtalan. — Egész éjjel ügyeletes szolgálat.
Hazafias üdvözléssel:
Telefon: 202. man. Szász J. László

A „Siculo-Hungarian” sírjánál

Irta: Erdősi Károly

Felejthetetlenül ragyogó szép reggel volt, mikor elindultunk Körösi Csoma Sándor sírját megkeresni. Semmi más támpontunk nincs, csak az a feltevés, hogy a keresztények temetőjében kell a sírja találnunk s az nincs is már messzi, ott fekszik Darjeeling legmagasabb dombjának, az Observatory Hillnek oldalában. Nézzük az esőmosta, el-mállott felírásokat, amiket átölelt a folyondár, benőtt a futórózsza s már alig lehet egy-két siron ezernyolcszázhatvanas, ötvenes évszámokat felfedezni. Pedig még jobban visszafelé kell mennünk. Körösi Csoma 1842-ben halt meg, de vajjon rátalálunk-e, mikor már csak düledék fekete kövek, egy-egy elfordult kereszt jelzi, hogy valamikor itt sírhantok állottak.

Már követet sem látunk, kúszó növények és nyíló rózsák futószőnyege borul a halottak lakása fölé, mikor a temető lemezlyebb zugában magasan kiemelkedő friss és ép toronyalakú sír-emléket pillantunk meg. A oszlopok gránitok szinte egészen új s amint felé érünk, hangosan dobban szívünk. Itt a távol kelet messziségében, a Himalaya lábainál s Tibet szomszédságában a gránitba foglalt fehér márvány-lapon magyar sírfeliratot látunk és megilletődve olvassuk:

Itt fekszik

KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR
magyar születésű,
aki philológiai kutatások végett
Keletre jött

s évek folytán, melyeket oly nélkülözések közt töltött, minőket ember ritkán szenvedett és a tudomány ügyében való fáradhatatlan munkálkodás után a tibeti nyelvnek szótárát és nyelvtanát készítette el — ezek legszebb és valódi emlékei. Munkálkodásának folytatása végett Thibet felé való útjában meghalt London helyén 1842-ik évi április 11-én

Ez a hely őrzi tehát a nagy tudós emlékeit. Kínánk első emlékkövét az Ázsiai Tudós-Társaság emelte s köbe véste azon minden egy érdemét, de igazán megérteni csakhamar tudta őt.

Mikor 1834-ben az Asiatic Society kiadta Körösi Csoma két korszakos munkáját, a 40.000 tibeti szót feldolgozó angol-tibeti szótárát s a tibeti nyelv nagy nyelvtanát, a tudós urak már akkor is fejüket csóválhatták a különös címlapon, ahol a szerző nem állásai, nem diplomái szerint nevezi meg magát, de így címezi könyvét:

Dictionery Tibetan and English
prepared by

ALEXANDER CSOMA DE KÖRÖS
Siculo Hungarian of Transylvania.

Siculo Hungarian of Transylvania: Székely magyar Erdélyországból! Nem az a fő, hogy a bengáliai tudóstársaság tiszteletbeli tagja, a Magyar Akadémia rendes tagja; nem, hanem csak székely magyar!

Körösi Csoma Sándornál minden egyértéket s csak egy volt a fontos: felkeresni a magyar őshazát. Ezért tanulja már az angolt a nagyenyedi kollegiumban mint „diák-szolga”, s mikor a göttingeni universitásra küldik, ott fontosabb az egyetemi studiumoknál az arabs nyelv, mert úgy tudja, hogy arab források említést tesznek a magyarok mongol eredetéről. Hazajövet azután hiába kínálják számára a legjobb állásokat, mindennél hivatagóbb cél szá-

mára az ősmagyar kapcsolatok felkutatása.

Harminchárom éves korában nem tud már itthon maradni. Moszkván és Irkutkon keresztül akar Mongóliába menni, de mert a pestis veszedelme megakadályozza őt, Románián, Bulgárián keresztül Egyiptomba megy, onnét át Kis-Ázsiába, majd Teheránon, Bokharán keresztül Afganisztánba, hogy végre 1822-ben eljusson a földrajzilag már Tibethez tartozó északindiai Ladakba hol közvetlenül tud érintkezni tibetiekkel.

Öt évig tartott keserves, nélkülözésekkel teli vándorlása s ezt a rettenetes utat legtöbbször gyalog, jóformán minden pénz nélkül teszi meg. Igazi szenvedései azonban csak most kezdődnek s a lelkiek talán nagyobbak voltak mint a testiek. Tibetbe azért vágyódik, mert azt hiszi, hogy a tibeti nyelvben megtalálja az ősvonatkozásokat a magyar nyelvvel s a tibeti nyelv és irodalom alapos megismerése ebben segítségére lesz. Ott él tehát a lámák között, általában 9500 lábnyi magasan, jóformán az örökös télben s mert az élethez még itt is szükségesek anyagi eszközök, büszke lelke kénytelen az angol támogatást elfogadni, bár mindig szívesebben adott, mint kapott.

Az első évek kísérletezései után rájött már, hogy tévúton jár. A tibeti nyelvnek nincs vonatkozása a magyarral s hiába bújja át az összes rendelkezésre álló forrásokat, rájön, hogy legfeljebb Lhassában van kilátás ősmagyar emlékekre bukkanni. De addig már elfogadta az angol segítséget — nem volt

sok: csak havi ötven rupia — s önérzete nem engedi, hogy ez visszafizetetlen maradjon. Kijelenti az Asiatic Society-nek, hogy most már becsületbeli kötelességének tartja visszafizetni a nyert jótéteményt s megírja az angol-tibeti nagy szótárt s a tibeti nyelvtant.

Hét éven keresztül dolgozik ezen a munkán s ha egy-egy angol kormányhivatalnok összeakad ez idő alatt vele, nem győzi dícsérni hallatlan önmegtartóztatását. Ladak tartománya már jóformán az örökös tél Himalájához tartozik s évekig él Körösi 16 fokos hidegben, fűtetlen szobában, egyedüli tápláléka a vajás és sózott tea s ágya egy gyékényszőnyeg.

A következő évben végre eljuthat Calcuttába, hogy a kész anyagot sajtó alá adhassa. Négy évig tart a nehéz munka, de az meghozza számára a dícsőségen kívül az anyagi elismerést is. Hazája is segíti, tiszteletdíjat is kap s az a Körösi, akinek soha sem volt egy gyapjúöltözetenél több ruhája, egyszerre nagy úrrá válik. Küld 200 aranyat a magyar tudós társaságnak, 140-et a nagyenyedi kollegiumnak, 100-at a közlívásárhelyi katonai növelőnek, 100-at a körösi közönségnek s 100 darabot testvérének. De magának új ruhát nem vett!

Munkája elvégzése után könyvtárosi állással kínálja meg az ázsiai társaság. De benne felébrednek ismét a régi álmok. Már ötvenegy éves s tíz év óta nem tett újabb lépést az őshaza nyomainak felkutatására. Szabadságot kér hát s Nepal határszéleire utazik, hogy az ottani nyelviárst elsajátítsa. Már

akkor tizenhét nyelvet tud, de úgy érzi, hogy még többet kell tanulnia. Visszamegy tehát Calcuttába, elfogadja a könyvtárosi állást s 1842-ig nappalai a könyvtáré, estéi pedig régi álmait. Azt mondják, soha ki nem mozdult könyveivel mellől és sőtái cellájától a könyvtárig tartottak.

1842-ben ötvennyolc éves s érzi, hogy Lhassai útját nem hagyhatja már továbbra. Elindul az év elején Calcuttából gyalog egyetlen kék gyapjú ruhájában, de négy láda könyvvel s így érkezik meg láztól gyötörve Darjeelingba, fájdalom, élete utolsó állomására.

Március 24-től április 12-ig küzködik a sorvasztó lázzal és székely-magyar szivóssága azt hiszi, hogy ebből a harcából is győztesen kerül ki. Láza azonban egyre erősebb lett, a következő napokon már félrebeszél s április 11-én meghalt, megölte az indiai láz.

Halála után lelték ittmaradt holmijait. Az egyetlen kék ruha, néhány ing, egy főzőedény s négy láda könyv volt minden vagyona. A könyvek nagy része csupa szótár, az Új Testamentum és Dickens néhány műve. Volt vagy háromszáz rupia készpénze s ötezer rupia takarékbetétje is, de ezeket még Darjeelingba utazása előtt halála esetére az Asiatic Societynek hagyományozta. „Ezeket — így írja utazása előtt a Társaságnak — mivel fohászom az, hogy e nemes intézet soká virágozzék s mert sok jótéteményben részesültem, könyveimmel együtt neki hagyományozom.”

Ez volt Körösi Csoma Sándor. Tudása — mint Campell írja — két világ tudósainak is mesterévé tehető volna. Energiája, kitartása, eredményei előtt idegen nemzetek fiai is hódoltak, de ha oda is adta tudása kincseit az egész világnak, utolsó csepp lehelletéig mindezek felett úr és magyar tudott lenni mindig.

Vitéz Lukács Bélát és dr Antal Istvánt tárcanélküli miniszterekké nevezte ki a Kormányzó

Antal István tájékoztató, Lukács Béla összekötő miniszter

Budapestről jelentik: (MTI) A hivatalos lap április 18-iki száma a következőket közli:

Magyarország Főméltóságú Kormányzója a következő legfelső elhatározását, illetve kéziratot méltóztatott kibocsátani:

A m. kir. miniszterelnök előterjesztésére vitéz kövecsesi Lukács Béla m. kir. titkos tanácsos országgyűlési képviselőt és dr Antal István m. kir. igazságügyi államtitkár, országgyűlési képviselőt az 1917. évi XI. t. c. alapján tárcanélküli m. kir. miniszterekké kinevezem. A nevezettekhez intézett kéziratimat idézátom. Kelt Budapest, 1942. április 17. HORTHY sk. Kállay sk.

Kedves vitéz Lukács! A m. kir. miniszterelnök előterjesztésére Önt tárcanélküli m. kir. miniszterré kinevezem. Kelt Budapest, 1942. április 17. HORTHY sk. Kállay sk.

Kedves dr Antal! A m. kir. miniszterelnök előterjesztésére Önt tárcanélküli m. kir. miniszterré kinevezem. Kelt Budapest, 1942. április hó 17-én HORTHY sk. Kállay sk.

Kövecsesi Lukács Béla 1892-ben született Rimaszombaton. Református vallású. Középisgolti után Budapesten folytatott jogi tanulmányokat. A világháborúban mint tüzérszázados három évig teljesített szolgálatot az első vonalakban. A háború után résztvett az ellenforradalmi mozgalom megszerve-

zésében. 1919 őszén, mint testőrtiszt vonult be Budapestre a magyar csapatokkal. Közéleti pályafutását még a háború előtt kezdte. 1931-ben képviselő lett. Két év múlva a Tisza-jobbparti Mezőgazdasági Kamara elnöke. 1935-ben Miskolc város főispánja, majd három év múlva földművelésügyi államtitkár. 1939-ben Miskolc lajstromán kapott mandátumot. 1940. novemberben öta országos elnöke a MEP-nek. 1941. április 28-án a Kormányzó titkos tanácsosi méltóságot adományozott érdemei elismerésül.

Antal István 1896-ban született Kenderesen. Római katolikus. A középiskola elvégzése után bevonult és az orosz, valamint az olasz harctéren küzdött. Több ízben megsebesült és több kitüntetést szerzett. A háború után Budapesten folytatott jogi tanulmányokat. A kommunizmus idején résztvett az ellenforradalmi szervezkedésekben. Ő szervezte meg a MEFHOSZ-t. Szoros összekötésben állt Gömbös Gyulával, aki meghívta sajtófőnöknek. Antal Istvánnak igen nagy szerepe volt 1934-ben a római egyezmény megkötésénél. 1935. óta igazságügyi államtitkár. Ugyanebben az évben Jászberény egyhangulag megválasztotta képviselőjévé.

Vitéz Lukács Béla és dr Antal István kinevezését megalágedással fogadja az ország közvéleménye.

Lukács Béla erős jobboldali beállít-

tottságú agrárpolitikus, akit a haza érdekében érzett érdemei, valamint a közéletben szerzett tapasztalatai és nagy tájékozottsága teljes egészében alkalmassá tesznek arra, hogy az ország minden hazafiasan gondolkodó polgára bizalommal tekintsen működésére. Széleskörű tapasztalatait most a minisztertanács rendelkezésére bocsátja, hogy minél jobban szolgálhassa nemzete érdekeit. Lukács Béla feladata lesz a képviselőkkel és szervezetekkel való összeköttetésénél fogva, hogy tájékoztassa a minisztertanácsot a háborúba vonultak, valamint a háborúból visszatérők és hozzátartozóik ügyéről és általánosan figyelemmel kísérje az állami, közéleti és egyéb szervek ilyen irányú tevékenységét.

Antal István feladata lesz, hogy kezébe vegye és irányítsa azt a nemzeti propagandát, mely a mai történelmi időkben nélkülözhetetlen, s amelyre a legtöbb modern államban külön miniszterium létesült. Magyarország a most folyó háborúban a lehető legaktívabb módon fog résztvenni. Az ilyen helyzetben nagy jelentősége van annak, hogy a közvélemény minél közvetlenebbül nyerjen tájékoztatást a kormány elhatározásairól. Antal István ezt a felvilágosítást a nagy nemzeti célok szolgálatában fogja megadni. Ő a leginkább hivatott ennek a munkának elvégzésére.

A demokrácia és a felelősség

Írta: Pekár Nándor

Egész Európa színe előtt zajlik már hosszú hónapok óta a riomi per. Egy demokratikus állam elvesztette a háborút. A francia „gloire” a porban hever. A francia nemzet nyakába szakadt mindaz a szörnyű keserűség, mely egy elvesztett háborúval jár. Nagyon nehéz kérdést akar tisztázni a riomi bíróság: kik a felelősök ezért a példátlan katasztrófáért?

Az újságokból értesültünk, mind egyik miniszter vagy tábornok iparkodik tisztázni magát. A politikus a hadvezért okolja, a hadvezér a politikusokat vagy a technikai szakértőket, de senki sem hajlandó magára vállalni semmit. Kétségtelen, hogy a bíróság nem könnyű helyzetben van, mert a látszat szerint mindenki ki tudja magát menteni. Azonban természetesen ezzel nem érheti be a nép, mely ennek a csapásnak minden súlyát viseli. A felelősséget azoknak kell viselni, akik a legutóbbi időkben a francia nemzetet vezették és felelőtlen politikájukkal a lejtőre vitték. Ezen a bírósági tárgyaláson tehát egy igen súlyos kérdés került szónyegre a felelősség.

Ahhoz, hogy egyáltalán a felelősségről beszélhessünk ismerni kell a demokratikus kormányzati rendszert, különös tekintettel elsősorban a liberális demokráciára.

A demokráciák

sem egyformák. Kialakulásukra hatással van elsősorban az illető nép karaktere és a korszellem. Volt idő, a régi Athénben, midőn tényleg a nép kormányzott. A politikai javaslatot tett, melyet a nép megvitatótt és vagy elfogadott vagy elvetett. Természetesen azért itt sem érvényesült tökéletes mértékben a nép igazi akarata, mert az ügyes és körömfönt demagógok aszerint befolyásolták a népet, amint azt az érdekeik megkövetelték. Ez a demokrácia legősibb formája, melyből igen sok baj származott, mert sokszor igen komoly, hasznos javaslatot is elvetett a nép, a lelkiismeretlen népvezérek unszolására. Nagyon sok igazán derék athéni államférfit tett lehetetlenné e jellemetlen demagógok aljas gyanúsítása. Ha azonban közelebbről megvizsgáljuk ennek a demokráciának a történetét, azt látjuk, hogy a felelősség alól nem igen lehetett kibujni. A hiba csak az volt, hogy a szélsőséges athéni nép nem igen tudta megkülönböztetni becsületes vezéreit a haszonleső kalandoroktól. A derék Miltiades Marathónnál megszabadította a görögséget a perzsa barbarizmustól. Unnepelték. Pharos szigeténél nem tudott hasonló szerencsével küzdeni, rögtön kész volt ellene a vád: áruló.

A jellemetlen Alkibiades hihetetlen népszerűségnek örvendett. Ezt a népszerűséget azonban hamar elvesztette hadvezéri sikerei ellenére is és távol hazájától pusztult el. A salamisí győzések után az a sors jutott osztályrészül. Még a derék Sokratesnek is meg kellett halnia, mert nem úgy filozofált, ahogy a begyepesedett fejű athéni burzsoák lelki igényeinek megfelelt. A halhatatlan Perikles 15 éve alatt Athén úszott a nagyságban, gazdagságban. A művészet sohasem látott tökélyre emelkedett, mégis a nép elé kellett állnia, mert őt okolták a

peloponésosi háború nyomorúságaiért. Barátját Pheidiaszt sikkasztás vádjával majdnem kivégezték. Mindezekből azt láthatjuk, hogy a régi Athénben mindenki személy szerint volt felelős.

A másik ókori demokrácia

Rómában volt. Ez sokkal tartósabbnak bizonyult, mint a szélsőségek között csapongó athéni. A római demokrácia visszanyúl még a mondák világába. Octaviánus és Antonius fellépésével szűnt meg végleg. Ez a hosszú, 530 éves demokrácia azért volt ilyen sokáig életképes, mert a római nép sokkal józanabb, megfontoltabb volt. Több államfenntartó képességgel rendelkezett, mint a görög nép.

Ebben a demokráciában közel sem volt annyi pénzügyi és politikai botrány, mint Athénben. Az állami élet biztonságát befelé és kifelé a puritán jellemű államférfiak biztosították. A római demokrácia sok olyan jellemmel dicsekedhet, mint Cincinnátus, Regulus, Cato, stb.

A klasszikus demokráciában a felelősségre vonás azért is könnyebb volt, mivel nem voltak szervezett politikai pártok, csak társadalmi osztályok. A liberális demokráciában a pártok és szabadkőművespáholyok elnyelték az egyént és megfoszták at-

tól, hogy pártján felülemelkedve cselekedhessenek. Eppen ezért nem is vállal semmi felelősséget, míg a szervezett párt nélküli rendszerekben kénytelen volt mindenkor vállalni a felelősséget, mert nem a pártja szerint, hanem a törvény keretei között saját belátásból kormányzott.

Az újkori demokrácia

angol mintára az abszolutizmus ellenhatásként született meg. Már kezdetben is az volt a hibája, hogy nem volt legtöbb helyen tekintettel az illető nép hagyományaira és jellemére, mert nem minden népnek jó egyforma államforma. A papíros alkotmány csak az Unióban vált be. A legnagyobb hiba abban rejlett, hogy a politikailag kezdetben teljesen iskolázatlan nép nem tudta tökéletesen elbírálni, hogy melyik pártban az a helye, melyik képviselőre bízhatja leginkább érdekeinek védelmét. Ebből kifolyólag különösen a szélsőségesebb hajlamú román népeknél (franciák, spanyolok, portugálok, olaszok) állandósultak a párt- és miniszterbuktások, forradalmak, politikai gyilkosságok és ez zavarosban természetesen hihetetlen korrupció ütötte fel a fejét. Ilyen körülmények között majdnem lehetetlen megállapítani a felelősséget, mert ehhez nyugodtabb politikai légkör kell. Továbbá, hogy egy miniszter felelősséget vállalhasson,

ahhoz idő kell, hogy cselekedhessenek és legyen miért felelnie. Amióta Olaszország, Spanyolország, Portugália elvetették ezt a szabadkőműves színvetű áldemokratikus rendszert, azóta sokkal kiegyensúlyozottabb állami életet élnek, sőt a haladás a minden téren való fejlődés nagy méreteket öltött. A liberalizmus fénykorában ez teljességgel lehetetlen volt. Még a vesztes Franciaország is, okulva a történeteken, felszámolta végérvényesen a szabadkőművesség és a répfront uralmát. Németországban a weimári demokrácia csak arra volt jó, hogy a versaillesi béklyók lerázását késleltesse.

A felelősség felvetése

azért is nehéz a bonyolult liberális demokráciában, mert a legtöbb felelősségre vonás éppen a komoly cselekvés hiánya, a mulasztások miatt adódhatnának. Pl. most már nálunk mindenki tudja, hogy a magyarság nagyszabású kivándorlásáért, a zsidóság óriás arányú térfoglalásáért a világháború előtti idők kormányait terheli a felelősség. Sajnos, azonban akkor ezt nem látták, sőt nem is jutott (a teljesen zsidó sajtó gondoskodott is róla, hogy ne jusson) csak keveseknek eszébe (Prohászka), hogy itt a magyarság legféltettebb javai sikkadnak el, jutnak idegen kézre. Ezeket is a legalpárabb hangon lehurrogták.

A liberális demokráciának másik árnyoldala, hogy a pártok túlnagy szerepet kaptak. Minden párt a többségre törekedett, amiből súlyos harcok fejlődtek ki. A kormányokat leköltötték ezek a harcok és nem ud-

HÁROM NAGY TÉVEDÉS

Franciaország számára csak egy menekülési lehetőség van

Louis Le Fur, a párizsi egyetem nemzetközi jogi tanszékének tanára „A francia politika három tévedése” címmel feltűnést keltő cikket írt. Az ismert nevű jogtudós, aki különben lelkes híve a francia-német együttműködésnek, azzal kezdi érdekes fejtegetését, hogy három háború három szakaszát jelenti annak a drámának, amely 1935-ben kezdődött és a mai napig sem ért véget. A három háború: a spanyol belviszály, az olasz-ethiopi és a jelenlegi háború volt. A francia politika mind a három esetben a szabadkőművesség, a kommunizmus és a zsidó, angolszász és nemzetközi pénzügyi befolyása alatt pontosan az ellenkező magatartást tanúsította, mint amelyet az ország érdekei megkívántak volna.

1

Mikor az ethiopi kérdés felvetődött és Anglia szembehelyezkedett az olasz gyarmatpolitikával, Laval és Hoare, hogy megkíméljék Európát a várható súlyos bonyodalmtól azt a megoldást ajánlották, hogy Olaszország csak a már elfoglalt tartományokat tartsa meg. Ezt mind a két érdekelt fél elfogadhatta volna. A szélsőséges francia és angol politikai pártok azonban elbukatták ezt a tervet.

Az angol befolyás alatt álló Népszövetség neveteséges szankciópolitikát alkalmazott Olaszországgal szemben, mert a háborútól félve nem mert igazán hatékony eszközökhöz folyamodni, nem mérte alkalmazni például a kőolajra vo-

natkozó embargót. Ez a politika nem akadályozta meg, sőt elmélyítette Ethiopia bukását, következménye pedig az lett, hogy Olaszország kilépett a Népszövetségből és Németország mellé állt.

Ez a közeledés volt a tengely létesítésének első lépése. Japán csatlakozásával ez „Hármas Paktum”-má szélesedett, amelyhez ma már csaknem egész Középeurópa csatlakozott.

2

A spanyol polgárháború újabb baklövésre adott alkalmat. — folytatja a nemzetközi jog tanára. — A népfront a katolikus Spanyolország ellen fordult és a kommunistákat támogatta. Blum megismételt semlegességi nyilatkozata ellenére fegyvert és muníciót küldött a vörös spanyoloknak, sőt repülőgépeket is, pedig amugy is kicsi volt Franciaország légi flottája.

Franco tábornok már Spanyolország háromnegyed részének ura volt, amikor a francia kormány még min... nem volt hajlandó Franco „hadviselő” félnék elismerni, sőt továbbra is támogatni igyekezett a vörösöket. Ennek a politikának az lett az eredménye, hogy az új Spanyolország úgyszólván szakított Franciaországgal.

3

A harmadik háború szörnyű következményekkel járt Franciaországra. A kormány teljesen félrevezette a francia népet, mert úgy állította be, hogy ez a

háború szükséges és biztos sikerű lesz, mert számíthatnak Anglia, Oroszország és Amerika támogatására. Csak néhány jobban tájékozott politikai tényező tett erőfeszítéseket, sajnos, eredménytelenül, a háború elkerülésére, amely 1939 őszén megindult és az ismert következményekkel járt.

— Most Európa újjáépítéséről van szó. — írja Louis Le Fur. — Ez az újjáépítés velünk vagy nélkülünk fog végbemenni. A várakozás politikája mult év novemberéig úgy, ahogy érthető volt. De mi legyen a mai magatartásunk? Akármilyen inkább, mint megmaradni a tehetetlenség állapotában. Franciaországnak késedelem nélkül minden számára megmaradt lehetőséget ki kell aknáznia, hogy lábra álljon. Az angolok egymást követő kudarcjai nem alkalmasak arra, hogy Franciaország saját sorsát Anglia sorsához kösse. Az európai unió háromnegyed részben máris megvalósult. Nem úgy, ahogy néhány évvel ezelőtt remélni lehetett, francia vezetés, hanem a tények bizonyítják: német szupremácia alatt. Kétségtelen, hogy rövid idő múlva nem marad számunkra más választás, mint beilleszkedni ebbe az unióba. Vagy mint munkatársak, vagy mint legyőzött állam, a győztesek által diktált feltételek mellett. Akik a dolgokat a maguk valóságában látják és nem álomképeken révedeznek azok számára nem lehet kétséges, mi a francia érdek és hogy milyen legyen a választás — fejeste be érdekes cikkét Louis Le Fur.

ták, erejük, legjavát, zavartalanul a nemzet szolgálatába állítani, mert hiszen szinte mindennap kemény harcot kellett vívni a bukás elkerüléséért. Ha egy párt nagynehezen uralomra jutott: ez adta a felelős minisztereket, melyek gyakran változtak továbbra is. Ha ilyen gyakori változások alkalmával beüt valami katasztrófa: ki a felelős? Az a miniszterelnök, aki néha alig pár hónapig volt a hatalom birtokában? Ez nem lehetséges, mert másokért nem felelhet. — Hát akkor ki? Talán a többségpárt, mely nem megfelelő minisztereket adott a nemzetnek? Ki fogja felelősségre vonni a többségpártot?

Nálunk nem vezetett szélsőségekre

A népképviselői rendszer. Az 1918-as felfordulásban aktív részt igazán csak a parlament szoc. dem. képviselői vállaltak. A magyar parlamentnek a világháború előtt inkább az volt a hibája, hogy a szenvedélyes, de meddő közjogi viták elvonták a figyelmet a magyarság sokkal égetőbb kérdéseiről. És ezért a történelmi felelőség ezt a parlamentet terheli. A háborúvégi katasztrófát nemcsak a nyomor, az osztályok áthidalhatatlan ellentéte okozta, hanem a parlament céljától való lényegbeli eltérés. A parlament nem látván meg a súlyos kérdéseket, nem állott a nép talaján, hanem mintegy a levegőben lógott. Azért tudtak győzni, ha rövid időre is a felforgató elemek, mert aktuális népi törekvések elérhetőségével kecsgették elsősorban a városi munkásságot. A vezető osztályok távol álltak az alsóbb néprétegektől és ez ellen az aknamunka ellen semmit sem tudtak tenni.

A háború utáni parlament sem tudott, sajnos, érvényt szerezni a szociálisták programjának, mert a rövidéletű kereszténykurzustól visszakanyarodott a liberalizmusba. A „bűnös Budapest” vétkesei nem bűnhődtek meg. Ez a parlament már nem állt annyira távol a magyar élettől s hozott néhány jó szociális törvényt, melynek végrehajtása az ellenőrzés elégtelensége miatt nem sikerülhetett tökéletesen.

Legnagyobb dicsősége ennek a parlamentnek a zsidótörvény és a földreformtörvény megalkotása, mely legalább olyan elszánt és értékes lépés a haladás útján, mint 1848-ban volt a jobbágyság eltörlése. Nagy rugalmaságáról tett tanúságot ez a parlament, midőn a pártszakadások ellenére is támogatta a kormányt, tengelybarát politikájában.

A mai parlament jobban látja a magyarság problémáit, jobban tudja, hogy felelős a népért, mint a régi liberális parlament. A jövőben még fokozottabb felelősség hárul rá: hasznos javaslatokkal támogatni a kormányt, hogy a meghozott üdvös törvények a nemzet érdekeinek megfelelően hajlassanak végre; tekintélyükkel és példájukkal a képviselők odahatnak, hogy a meglevő szomorú társadalmi szakadékok betömessenek.

Mindezekből nyilvánvaló, hogy a liberalizmus szülte szélső demokrácia nem alkalmas államforma, mivel állandó politikai válságaival a komoly felelősséget elmosza és csak akadályozza a népek nyugodt és harmonikus fejlődését. A nemzet erejének legjavát csak állandóbb jellegű kormányzat, szilárdabb összetételű parlament és elegendő erkölcsi tőkével rendelkező államférfiak tudják kifejteni.

Nagyvárad, Szent László városa

Szellemi örökség, történelmi elhivatottság

Horváth Jenő egyetemi nyilvános rendes tanár tollából jelent meg „Nagyvárad története” címen az a pompás tanulmány, amelyet a város Idegenforgalmi Hivatala adott ki a Szent László ünnepségekre. A tanulmány kiválóan alkalmas arra, hogy ismertesse, népszerűsítse és megszerettesse Szent László kultuszát és szellemének terjesztését. Ezt a pompás fejezetet az alábbiakban közöljük.

Valamikor sokat vitatkoztak afelől, hogy Szent István vagy Szent László alapították-e a váradi püspökséget. Ma ez a kérdés olyan értelemben nyert megoldást, hogy a bihari püspökséget Szent István, a váradi Szent László alapította. Ezzel azonban egy új problé-

Szent László és Bihar

Általánosan ismert az a hősi küzdelem, amellyel Béla kisebbik fia, László herceg a bihari csapatok ellen a besenyők támadását visszaverte. Ennek a diadalnak az emléket őrzik a Szent Lászlóra vonatkozó legendák, festmények és krónikák és ezzel a diadallal vette kezdetét az a hivatás, hogy Magyarország a nyugat védőhátyája kelet felé. Magyarország védelmezi Európát a barbárok ellen. Ezzel vette kezdetét az a hagyomány is, hogy Keletmagyarország — Bihar és Erdély — László védőszentjükként tekintik, akként tisztelik, veszedelem idején tőle várnak segítséget és szabadulást. Törhetetlenül szilárd hittel hisznek és bíznak abban, hogy Szent László nem hagyja cserben hanem valóban megszabadítja őket a veszedelemből és megsegíti bajaikban.

Ez a besenyő betörés 1068-ban történt, amikor már sem Richeza királyné sem Leodvin püspök nem voltak életben, a leányok férjhez mentek. Biharhoz már nem ragaszkodtak annyira,

ma merült fel: az, hogy miért kellett átvinni a püspökséget Biharról a Sebes-Körös ingoványai közé.

Ha valóban igaz az, hogy Biharban sűrű magyar lakossága volt s ez a lakosság „bihari zászlóalj” név alatt jelentékeny haderőt bocsátott Béla hercegnek és családjának rendelkezésére, akkor el kell hinnünk azt is, hogy Bélaék — tehát ő maga és fiai, Géza és László — erre a jelentékeny haderőre támaszkodva vívták sikeres harcaikat András és Salamon királyok hadaival. A jól értesült bizánci udvarban ezért hitték azt, hogy a nagyobb erő fölött Magyarországon a hercegek és nem a király rendelkeznek: ezért irányították a besenyőket is Bihar és nem Esztergom, Bélaék, nem pedig Salamon udvara ellen.

Ha ragaszkodtak volna úgy megerősítették volna, ha odahagyták, akkor megfelelőbb helyet kerestek a támadások ellen.

László herceg választotta Várad vidékét, hol a Sebes-Körös a hegyek közül a síkságra lép, ingoványokat alkot, mögötte pedig hatalmas erdőség húzódik fel a Királyhágó felé. Azért olvassuk a rá vonatkozó írásokban, énekekben és hagyományokban, hogy Szent László a Királyhágó felé vonul Erdély védelmére. Ő maga jól ismerte a vidéket: amint a krónikák mondják, arra szeretett vadászni: feltehetőleg szerette, de védelmi szempontból is alkalmasnak hitte.

Nemcsak a püspökséget kellett átvinni Biharból, hanem a fejedelmi udvart is, amennyiben ilyen még volt. Következtetésünk szerint annak is kellett lennie, mert Szent László nemcsak templomot, hanem várost is épített Váradon.

Várad helyét Szent László maga választotta ki

Várad építésével, melyről a legendák is megemlékeznek, több figyelemreméltó tárgy kapcsolatos.

Mindenekelőtt fel kell tennünk azt, amit a források is mondanak, hogy Várad helyét maga Szent László király választotta ki.

Az építés fogalmában benne van az, hogy az építkezésnél követ használtak, mert az a besenyők támadása után következett és így Biharban védettebb, annál mindenesetre haladottabb és nagyobb szabású építkezésre gondoltak.

Az építők személyét illetőleg felmerül a tervezők és az építőmesterek, kőfaragók és kőművesek kérdése, az építkezés módja, stílusa.

Erre vonatkozólag általában azt szokták mondani, hogy Váradot olaszok építették. A feltevésnek mindenesetre van alapja, mert Szent László alapította pl. a zágrábi püspökséget is. Zárában és Váradon pedig egyformán alakult Olasz nevű városnegyed. Ilyen nevű város volt azonban a szeptesi szászoknál is (Szeptesi-Olaszi), akik lotaringiai bevándorlók voltak, tehát az olasz név nem szűkegképpen jelentette azokat, akiket ma hívunk olaszoknak. Még fontosabb az, hogy a korabeli források a mai olaszokat mindig itáliai vagy lombardiai, velencei névvel jelölték, míg az olasz elnevezés a latin névhez állott közelebb, ez pedig vallott, franciát jelentett. Ta-

ma merült fel: az, hogy miért kellett átvinni a püspökséget Biharról a Sebes-Körös ingoványai közé.

ma merült fel: az, hogy miért kellett átvinni a püspökséget Biharról a Sebes-Körös ingoványai közé.

A város gyors fejlődése

Mint királyi alapítás és temetkezőhely gyors fejlődésnek indult. A lotaringiai bevándorlás még a XII. század közepéig kimutatható; ekkor telepedtek meg a lotaringiai premonstretek (fehér papok) és a johannita keresztvesztek.

A korabeli Váradon egymás után épültek az új városrészek. A vár maga eredetileg a Körös ingoványában, védelmi szempontból mindenesetre a legalkalmasabb helyen épült. Amint a későbbi metezetek mutatják, ott épültek azok a paloták, melyekben a püspök, az oda látogató fejedelmi személyek, előkelő vendégek és gazdagabb emberek laktak. Sok hely nem volt a terjeszkedésre, ezért látjuk az első képeken azt a törekvést, hogy az eredeti Váradot, azt, amelyet Szent László alapított és épített, igen kicsinynek tűntessék fel. Az ábrázolásnak ez a valószínűtlensége derül ki abból, hogy később ugyanezt a kis térséget jóval nagyobbban találjuk a városképeken.

Az épületek, még a székesegyházromjai sem maradtak reánk. Mindössze annyit tudunk, hogy utóbbinak védője a Boldogasszony maradt, annak váradi oltárképe messze földön híressé lett; a környékbeli egyházak nagyrésze — így a szentjohanni apátéig is, — az ő védelme alatt állott.

A vár építésénél a főszempont a védelem volt, nem pedig a városépítés. Szent László nem várost alapított, a várost azok építették, akiket a vár felvétele és fontossága, Szent László tisztelete oda vonzott. Így keletkezett Várad városa, melynek mindenkor az volt a jellemző tulajdonsága, hogy szép volt, újszerű, fejlődésképes, örökké növekvő és változatos.

Feltűnő az is, hogyan igyekeztek Várad felé az idegenek és alkottak ott új meg új városrészeket, a váron kívül, a hegyek felé, Velence, Olasz, Párizs, Szentegyed, Szentgyörgy, Szentjános, Pádua, Bolonia, Kandia, Burgundia, Péntekhely, Szombathely, Szentmárton.

Már a középkorban Szent László városának ismerték Váradot. Ő maga volt az, aki nagy összeköttetéseivel első ízben hívta Váradra nyugat mestereit, adta meg a színt és irányt Várad későbbi fejlődésének. Várad pihenőhelyére messze földről állandóan jöttek a zarándokok, Kálmán fia, II. István király 1131-ben maga is oda temetkezett, ő volt az első király zarándok, aki ott kívánt pihenni, ahol mindenki meghallgatásra talált, aki hozzá folyamodott.

A történetírás ma is adósa Szent Lászlónak azzal, hogy felkutatssa honi és külföldi emlékeit.

Szerteszét hevernek az ő legendái és énekei, középkori miniatürképei, kezdetleges freskói a falusi templomokban: kelet felé, Erdélyben, nyugat felé, az Adriai tenger irányában.

Ő volt az a nagy művész, aki a maga palettájával mindig új és új színekkel ékesítette a maga kedvelt városát, amelyet azóta Szent László városának ismer a történelem.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSÓ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

* **Tervgazdálkodás.** A feltétlenül szükséges jégbiztosítás nemcsak a kalászosokra, hanem azokra a kereskedelmi terményekre, valamint ipari növényekre és olajtartalmú magvakra is köthető, amelyeket az idén már fokozottabb mértékben kell a gazdáknak termelni. A jégbiztosítást idejekorán kell bejelenteni azért, hogy egyrészt a biztosítás alapján a korai károk is megtérüljenek, másrészt azért, mert olyan terményeket, amelyeket jégvérs már ért, biztosítani nem lehet. Az **ELSŐ MAGYAR ÁLTALANOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG** helybéli főgynöke: Szent László-tér 2.

Hol lehet izletesen
 étkezni?

BAKCSY-étterem
 Kapucinus u. 3.

NAGYVÁRAD THJ. VÁROS ISKOLÁNKIVÜLI NÉPMUVELÉSI BIZOTTSÁGA 1942. évi április hó 19-én délután 4 órakor a Mikszáth Kálmán-utcai I. számú állami népiskolában vetített képműsorral tarkított ismeretterjesztő előadást rendez, melyre keresztny társadalmát tisztelettel meghívjuk. Bemutatásra kerül: A szabadságharc. Előadó: Papp Emma áll. tanítónő. A vetítést magyaróráz felolvasás kíséri. Belépés díjtalan.

Legolcsóbb
 és legizletesebb abonoma
a Mátyás étteremben
 Szilágyi Dezsó-utca 5

MEGALAKUL AZ EMERICANA NAGYVÁRADON. Nagyvárad. Saját tud.) Mint már közöltük, az Emericana helyi szervezetének megalakulása április 19-én, vasárnap délután 12 órakor lesz a városháza dísztermében. Értesüléseink szerint az egész városban igen nagy érdeklődés nyilvánul meg az alakuló gyűlés iránt, amelyen a budapesti központ részéről dr. Kósa Kálmán miniszteri osztályfőnök, dr. Kuzmich Gábor postavezérgazdát és dr. Schwartz Elemér egyetemi tanár is felszólalnak. A budapesti előkelőségeket a helyi előkészítő bizottság nevében Molnár János prelátkanonok és Hasznos Imre ker. középiskolai igazgató fogadták.

Lezuhant a Braziliának küldött három amerikai repülőgép. Buenosairesből jelentik: (NTL) Riói jelentés szerint ott lezuhant az a három repülőgép, amelyet az Egyesült Államok küldött Braziliának. A lezuhás következtében 27 katonai személy életét veszítette. (MTL)

Egy és két pengős ezüstöt
 és törött aranyat magas napi
 áron beváltak. Svájci arany és
 ezüst órák megérkeztek
K. VASSY S.
 Hlatky (v. Zöldfa) u. 19 és 16 sz.

MAGAS NÉMET KITÜNTETÉST KAPOTT A BERLINI MAGYAR KATONAI ATTASÉ. Rómából jelentik: (MTL) Hitler vezér és kancellár vez. Szabó László vezérőrnagy római magyar katonai attasénak a Német Sasrend elsőosztályú keresztjét adományozta. (MTL)

15 évi fegyházra ítélték egy gyilkos csendőrt. Ujvidékről jelentik: (MTL) Az ujvidéki törvényszék Nagy János volt jugoszláv csendőrt 15 évi fegyházra ítélte, mert ez év januárjában Palánkán meggyilkolta és kirabolta özvegy Kanyó Jánosnét.

Uj kerékpárok JAKAB műszerésznél
 részlete is. Javítások olcsón Kossuth-u. 5 Tel. 23-30.

UJABB MÉHETETŐ CUKOR ENGEDÉLYEZÉSE. Az Erdélyrészi Méhéz egyesület felirata alapján a pénzügyminisztérium a földművelésügyi minisztériummal egyetértőleg a késői tavaszodásra és a kedvezőtlen időjárásra való tekintettel méhesaladónként 1-1 kg. cukort engedélyezett a méhek etetésére. A cukorutalványért a községi előjárásnál kell jelentkezni. Az átvett utalvánnyal a cukor bármelyik üzletben beszerezhető. A cukor ára kilogrammonként 2.20 pengő. Az utalvány április 30-ig vehető igénybe.

Jó cigányzenét akar
 hallgatni?
BAKCSY-étteremben
 Kapucinus u. 3.

UJRA MŰKÖDhetnek A SZERZETESRENDEK FRANCIAORSZÁGBAN. Párizsból jelentik: (NTL) Petain tábornagy megszüntette a szerzetesrendek működésének tilalmáról szóló törvény hatályát és megadta nekik az államilag elismert társaságok jogállását. A feloszlott szerzetesrendek megkapják vagyonuknak még nem likvidált részét. A végleges rendezést, az egyházzal egyetértésben, később oldják meg. (MTL)

Legjobb zene és hangulat
 minden este a
Mátyás kávéházban
 Szilágyi Dezsó-utca 5.

Rendelet a vas- és fémipari cikkek előállítási sorrendjéről. (MTL) A Hivatalos Lap szombati száma közli az iparügyi miniszter rendeletét a vas- és fémipari cikkek és anyagok előállítási sorrendjének meghatározása tárgyában.

ORVOSI HIR. Dr. Jeremiás Aranka orvos-kosmetikus-bőrgyógyász Széchenyi-tér 1. szabadságáról hazaérkezett.

«Délvidéki» hernyóselyem haris-
 nvák kis hibával már 4 pengőtől
Horváth Károlynál
 Hlatky Endre volt Zöldfa utca 8

Táncestély a Legényegyletben

(Nagyvárad.) A Legényegylet vasárnap este 8 órai kezdettel rendezi húsvét utáni első táncestélyét, amely iránt a város keresztny ifjúságának körében már is nagy érdeklődés nyilvánult meg.

Korona Filmszínházban
 Szombattól
Nevadai hajtóvadászat
 Erdekes, izgalmas, bravuros vadnyugati film.
 Főszerepben: Franchot Ton.

ÖSSZEÜLT AZ ELSŐ DIÁK- ÉS TŰZHARCOS ÉRTEKEZLET DREZDÁBAN. Drezdából jelentik: (MTL) Drezdában pénteken összeült az első európai diák- és tűzharcos értekezlet. Az értekezleten 16 nemzet közt Magyarország is képviseltette magát.

Diszközgyűlést tart Váradon a Városok Szövetsége

A Magyar Városok Országos Szövetsége elhatározta, hogy május 8-án Nagyváradon rendkívüli közgyűlést tart. A diszközgyűlést Szendy Károly polgármester fogja megnyitni, mint a Városok Szövetségének elnöke. Fabinyi Tihamér ny. pénzügyminiszter, a Magyar Általános Hitelbank elnöke az aktuális pénzügyi problémákról tart előadást. Felszólal majd Varga József iparügyi és kereskedelmi miniszter is, majd Lukács Ödön ny. miniszteri osztályfőnök, a szövetség ügyvezető alelnöke, a magyar városok szövetkezésének történetét és a szövetség munkaprogramját fogja ismertetni. Esztergár Lajos pécsi polgármester a városok szociális feladatairól tart előadást. A városok polgármestereik és főtisztviselőik által képviseltetik magukat a rendkívüli közgyűlésen. (Magy. Tud.)

Jó bor mellett kelle-
 mesen szórakozni?
BAKCSY-étteremben
 Kapucinus u. 3.

TEMETÉS. Oláh Istvánné Jakab Eszter 63 éves korában meghalt. Temetése vasárnap 2 órakor lesz a Templom-utca 27. számú háztól. Erdélyi „Concordia.”

SZEPARATISTA MOZGALOM IRÁNBAN. Teheránból jelentik: Hír szerint Mehmed kerületben szeparatista elemek felkelést szítottak. (OFI)

Minden este tánc a
Mátyás kávéházban
 Szilágyi Dezsó-utca 5.

(Gyula.) A gyulai törvényszék április 15-én tárgyalta dr. Oláh (Polacsek) Emil főorvos bűnügyét. Megállapították, hogy a főorvos a londoni rádió híreit hallgatta és azokat a személyzet előtt fejtegette és terjesztette. A törvényszék a főorvost bűnösnek mondtotta ki és 400 pengő pénzbüntetésre ítélte. (MTL)

«Délvidéki» erőszáru flortalpu
 selyemharisnyák már 3 pengőtől
Horváth Károlynál
 Hlatky Endre volt Zöldfa utca 8

Választmányi ülést tartott a STOSZ. A Segédhivatali Tisztviselők Országos Szövetsége nagyváradai csoportja folyó hó 17-én délután 5 órakor a vármegye-háza kistanácstermében tartotta első választmányi ülését. Az ülésen Selényi Vilmos elnök indítványára kimondta a választmány, hogy a Szent László ünnepségeken 100 tagú küldöttséggel vesz részt, május 9-én ismerkedési estélyt és június hó 6-án kerti-ünnepélyt rendez. Utasította a választmány, az elnökséget, hogy megfelelő egyesületi helyiségügyében a szükséges intézkedéseket tegye meg. Végül temetkezési és segélyegyesületi propagandát és más fontos szervezési kérdést tárgyalta a választmány.

Női ruhát, kabátot
 kosztümöt?
 Mágoriné
Katona Böskénél
 Katolikus Körben

Felhívás a sütőiparosokhoz. Felhívjuk a sütőiparosok figyelmét, a Budapesti Közlöny 87-ik számában megjelent m. kir. közellátásügyi miniszter 310.401-1942. sz. közleményére, melyek szerint mindazok, akiknek 5 mázsát meghaladó mennyiségben kereskedelmi őrlésből származó olyan egységes búzakenyérliszt (malmi jelzése: EB., van birtokukban, vagy olyan egységes rozsliszt, malmi jelzése RL., felett rendelkeznek, amely a 6120-1941. M. E. sz. rendeletben meghatározott kiőrési arány szerint állítottatott elő, kötelesek az egész ilyen lisztkészletüket az 1942. évi április hó 19-én 24 órakor fennálló állapot szerint az illetkes forgalmi adóhivatalnál 1942. vi április hó 24-ig írásban bejelenteni. Ipartestület Elnöksége.

Kereskedelmi utazók
 találkozó helye a
BAKCSY-étterem
 Kapucinus u. 3.

Felvétel a m. kir. áll. gyógy-pedagógiai nevelő intézetbe. Kolozsvár, Rákóczi-u. 3. Felvétetnek mindkét nembeli 6-10 éves korig szellemileg gyengén fejlett gyermekek, akik az elemi népiskolából kizáródtak. Az intézet tanulóothonnal van ellátva, ahol a betegek szakszerű felügyelet mellett, gondos nevelésben

Legjobban étkezhet a
Mátyás étteremben
 Szilágyi Dezsó-utca 5.

és tanításban részesülnek. Szegénység esetében úgy az ellátás, mint a tanítás ingyenes. Az 1942-43. iskolaévre a felvett kérvényeket május 30-ig kell beadni az intézet igazgatóságához. (Kolozsvár, Rákóczi-út 3.)

* **Szombattól** minden délután félótól fél hétig teadélután Heinemann Jazz tánczenéje és Dobos Franciska énekszámával az EMKE Grillben. Olcsó kávéházi árak.

IRÉN NÉNI MÉSÉI

Kati virágai

A nap úgy ragyogott az égen, mint a sarki borbély sárga réztányérja. Meleg szellőcske kóborzott a mezőn s nagy kővár rügyek pattantak a bokrok ágain.

— Pfü? de melegem van, — jorgolódtott a kis Hóvirág s kikukucskált a takaró alól. Majd lerugta hirtelen a tölgyfalevél-paplant s kibújt az ágyából.

Megdörzsölte almosan a szemét s körülnézett. Kereste virág testvérkéit, de azok még aludtak mélyen. Csak ő állt egyedül, hófehér ingecskében, a kert közepén.

Megrázta haragosan a fejét.

— Ébredjétek, ti lusták! Itt a tavasz! — csilingelt messzire a hangja.

A szó végét elkapta egy feketerigó s víg torokkal ő is fújni kezdte:

— Itt a tavasz, tillió! Virág nyílik millió!

A harsány rigó-riadóra egyszeribe megpezdült az élet: föld felett, föld alatt. S mire a molnárék kis Katija kinézett az ablakon egy reggel, már telisden-teli volt a kert, a rét meg a zúgó-bugó erdő fehéringes apró hóvirággal.

— Anyácskám, megjött a tavasz! — tapsolt kis Kati s boldog kacagással szaladt ki a kertbe. Egyenesen a nagy kerek virágágyhoz futott, ahol tavaly a sok tiri-tarka tulipán hintázott.

Most üresen állt az ágy, csak az öreg János bácsi igazgatta a földjét egy hosszú gereblyével.

— Hol maradtak a piros tulipánok? — kérdezte a kis Kati és sírásra görbült a szája, hogy nem találta őket.

— Jaj, galambom, azok még alusznak. Most varrják ne'ik az idres-bodros tulipiros szoknyát. — jelelte az öreg s mosolyogva nézett a kislányra.

Kati ámulva hallgatta. Hitte is, nem is az öreg beszédjét. Pedig egy szőg igaz volt ám, amit János bácsi mondott. Mert a jószaga föld alatt olyan sürgősforgás támadt az első rigófütyentésre, hogy még az is lótot-futott, akinek sánta volt a lába.

Apró bogárkák nyargalásztak ide-oda fűre sietéssel. Viték a parancsot virágnak, levélnek. A hóvirágok csengője meg örökösen bongott, hogy kiverje az álmot a virágok szeméből.

A lékszemű Ibolya óbrédt fel legelőbb. Magára kapkodta vékony ruhácskáját s kiült melegedni a herítés alá. Nem sokára az aranyszínű Kankalin is mellé telepedett. Alig hogy lerázta sárga szoknyácskáját, már ott csücsült az Arvácska is lilapettyes bársony ruhájában.

Hanem a többi pájtásnak rázhatta a esengőt szegény Hóvirág. Fülük botját se mozdították rája.

— Hogyisne! — durcáskodott a Tulipán. — Míg el nem készül az új selyemruhám, ki sem bújok az ágyból.

— Bizony én se, hugám. — nyafogott a Jácint meg a borzasfejű Szegefű. Magukra húzták a meleg takarót s mérgesen a fal felé fordultak.

Bezzeg nem aludtak Pék uram portá-

jan. Akinek keze-lába volt, az mind do-logban téradt. Szótték az ezerszínű selymet a pirinyó takacsok. Bogáncs anyó meg éjjel-nappal varrta a sok fodros-bodros rokokóját be'öle. Egyiknek pirosat, másiknak fehérét. Ráncosat, bokorugrót, sárgát, hupikéket

Mikor aztán elkészült a parádés gu-nyákkal, előkiabált tizenkét gyorslábú Futrinkát s markukba nyomta a sok drágalátos holmit.

— Most fussatok véle! Szaporán vi-gyétek! Szegefű rózsaszín, Tulipáné piros, el ne tévesszétek!

No, azok meg futottak, mint a pa-rancsolat. Mire hajnalra csendített a kis Harangvirág, már ott is voltak a nagy halom ruhával a virágok lakásán.

Hej, kipattant az ágyból a sok álom-szuszek. Kapkodták magukra a világszép virágot s ott sergett-forgott, hajladozott valamennyi a harmat-tükör előtt. Aztán meg kiültek nagy hittyesen-kényesen a kis kert közepére s onnan bólogattak kis Kati felé a jácintok meg a selyemszok-nyás piros tulipánok.

AKOSFYNÉ EÖTVÖS IRÉN

Három virgonc kis malac

Volt egyszer, hol nem volt,
— nota is szól róla, —
három virgonc kis malac
édegett egy ólba.

Kirugták egy reggel
oldalát a háznak
s a zsendülő zöld mezőn
szerte karikáztak.

Csakúgy kabát nélkül,
szeleburdi módra,
az ernyőt is ott hagyták
valamék kuckóba.

Kacagott Április:
— szeretem a mókát,
én bizony megtréfálok
a három fiókát.

Szél úrfira rászólt:
fujja fel a képét
s ahogy bírja ő kelme
adja ki a mérgét.

Felleg anyót pedig
szépen arra kérte,
öntson egy vödör vizet
szaporán a rétre.

Nem kellett a kérést
ismételni százszor:
egy-kettőre fújta a szél
s megeredt a zápor.

A három imponzor
bizony bőrig ázott,
még a fülük hegye is
dideregve fázott.

Ázóta is győtri
mindhármát a nátha
s forró teát isznak a
tarka dunyhás ágyba.

AKOSFYNÉ EÖTVÖS IRÉN

Szekercés Boldizsár Kalandos történet. — Írta: Akosfyne Eötvös Irén

XII.

De az nem ijedt meg, akko-rát kiáltott, hogy a vén kato-na menten hátrább állott.

— Ki vagyok? Megmondom. Tudja meg a király, a Tarisznyáért jött Szekercés Boldizsár. Az igaz gazdája küldött érte. Nem habra megy ez már, hallod, hanem vérre, mert hogyha nem adja ide szépszerével, én biz megverekszem minden vitézével. Magát a királyt is összetöröm, mondom s még a palotát is a fejére rontom! — Így beszélt Boldizsár s hát a nagy lárma megdöndült az ajtó, felpattant a zárja.

— Verekedni akarsz? No, komám, ide nézz! — ugrott ki tizenkét vashamár-tott vitéz.

Meg se rezsent Bódi, arcán mosoly játszott:

— No, gyerünk legények, kezdhetjük a táncot! — Éles szekercéjét jobb ke-

zébe kapta, zsinóros zekéjét tekerte a balra, hogy felfogja véle a kardok csa-pásait s a kapubálynak vetette a há-tát.

Villant a szekerce, csattogott a szab-lya, szikrázva csapott le az acél a vas-ra. Lapultak a strázsák s Bódi csak azt nézte, kibehol tehet kárt fűre sze-kercéje. Habók meg ott leste az egyik sarokba s görcsös somfabotját markolta marokra. Dehát Boldizsárnak nem kellett segítség, kis baltája alatt úgy hul-lott a népség, akár odahaza irtáékor a szálfá: mire körülnézett, egy se maradt állva.

Megijedt a király, a baj láttán, nagyon, mikor kinézett a gyémántos ablakon. Sok drága vitéze ott feküdt a porba. Szekercés Boldizsár mind levágta sorba.

— Mi lesz vén fejemmel? — sírva kiabálta s reszketett az öreg, mint a rezgő nyárfa. — Hamar a Tarisznyát,

mert levág még százat s a fejünkre rontja dühében a házat!

Fptott a királylány, mint a szélvész, hozta s a Teli-tarisznyát Bódinak ki-dobta.

Épp a lába elé pottyant le a kőre. Fel is kapta Bódi onnan egy-kettőre s nyakába keríté a rojtos iszákot.

— Így kell ezt csinálni, kedves szol-gám, látod. — kacintott Habókra, huncut szemmel, hüszkén, — nem esel-lel, orozva, szemtől-szembe, mint én! — S nem töltötte tovább az időt hiába, még csak rá se köszönt a vén Hold ki-rályra, hanem vigan, mint ki dolgát jól végezte, nekiindult s útját hazafelé vette.

(Folytatjuk.)

KIS TÖRTÉNELEM

Szent László

Egyike volt legkiválóbb királyaink-nak, mert nemcsak izig-végig magyar volt, hanem kiváló katona és bölcs ál-lami férfi is. Megszerezte Horvátorszá-got s azonkívül erélyes kézzel rendet teremtett a trónviszályok következté-ben feldult országban. Két törvény-könyvével a belrendet megszilárdí-totta.

Kora ifjúságát Bihar megyében töltötte s ifjúkori emlékei uralkodásának későbbi szakában is idekötötték. Vára-don püspökséget alapított s így a vá-rost csakhamar a tiszántúli részek köz-pontjává lett.

Országszerte szerették, becsülték a dicső királyt s számos legenda keletke-zett róla. Az egyik elmeséli, hogy a kún csaták után rettenetes betegség terjedt el, pestis tizedelte a lakosság apraja-nagyját. Szent László király lát-ván a szörnyű veszedelmet, büszgön könyörgött az Egek Urához, hogy sza-badítsa meg népét s imája végeztével kilötte nyíllal egy szép pázsitos hely-re. A nyíl messze repült s egy kis fű-vét furt keresztül. A fűből orvosságot főztek s ez hamarosan meggyógyította a betegeket. E csodás gyógyítás emlé-kéül a nép a kis fűvet ma is Szent László fűvének nevezi.

Kis fejtörő

$$1. \quad \frac{1}{0} \quad a \quad \frac{a1}{vo}$$

$$2. \quad DI \quad \frac{Y}{vá} \quad na \quad na$$

3. Fogas kérés

1 literes üvegben 6 deci víz van, ha még öt decit hozzáöntünk, mennyi lesz benne?

**Egy két az anyakönyvel
tükkélen**

SZÜLETÉS. Patka Péter cipészsegéd leánya Magdolna, Ilona. Svagyura Zsirus József napszámos fia József. Herpán József cipészsegéd leánya Róza, Julianna. Kókai Sándor MÁV fűtő leánya Anna. Goldring Móríc kereskedő fia György, Ervin. Tóth Sándor cipészsegéd fia Ernő. Breier Dezső lakatos segéd leánya Katalin. Szüics György asztalos segéd leánya Vilma. Simonovits Armin kereskedősegéd leánya Zsuzsanna. Lusztig Pál kereskedő fia Endre. Terkeltaub Benő kötőde tulajdonos fia Péter. Nógrádi János MÁV munkás fia Ferenc. Dr. Páris Vilmos, András, Antal városi tisztii ügyész leánya Ilona, Karolina. Antonia. Simkó János MÁV munkás leánya Irén. Steinberger Dezső munkás fia Ferenc. Krauter György, Béla állami mérnök fia Miklós. Laczikó Károly asztalos segéd leánya Katalin. Fischer Sámuel vallás oktató fia Tibor. Pénzes Zsigmond bérkoesi tulajdonos leánya Olga. Balog János vaszertergályos segéd fia János. Barna Mátvás MÁV géplakatos fia Mátvás. Bondár József mezőgazdasági cseléd fia József. Magyar István m. kir. esendőrtiszt helyettes fia Attila. József. Molnár József gyári munkás fia József. Majoros András bádogos segéd leánya Julianna. Kapelovics Kálmán napszámos fia Sándor. Tóth Lajos kömüves segéd fia Gyula. Dr. Varga Zoltán m. kir. posta fogalmazó leánya Gabriella, Zsuzsanna. Both Gyula kórházi altiszt fia József. Bíró Mihály, András kereskedő segéd fia László. Szabó István asztalos segéd fia László. Weinberger Ábrahám kereskedő leánya Irén. Klein István könyvelő leánya Mária, Erzsébet. Kenéz Lajos asztalos segéd fia Lajos.

HÁZASSÁG. Dávid Aladár kömüves segéd és Demeter Róza. Kovács Sándor, József fodrász segéd és Hotorán Ilona. Grósz Náthán, Géza gyógyszerpropagandista és Simon Erzsébet. Szőke Sándor hentes és mérszáros segéd és Muszkás Etelka. Fekete Gábor napszámos és Lánzi Zsófia. Dr. Schwarcz József orvos és Berger Klára. Főgel József fűszer kereskedő és Steinberger Lenke. Lucz Ferenc járványkórházi alkalmazott és Lovas Erzsébet. Grünberger József magántisztviselő és Frankfurt Anna, Elvira Herskovits Lipót fodrász segéd és Réti Gizella.

HALALOZÁS. Fuchs Károly 34 éves. Bokor Piroska 35 éves. Juhász János 67 éves. Ilyés János 54 éves. Szabó Gábor 71 éves. Hant Gyuláné sz. Kraul Anna 82 éves. Németh Sándor 93 éves. Id. Sz. Kocsis János 72 éves. Özv. Szilágyi Károlyné sz. Takács Julianna 78 éves. Pásztor István 51 éves. Hóka Ferenc 2 éves. Kóhn Albert 39 éves. Erdei János 33 éves.

Szüics Ferenc 19 éves. Árzics János 58 éves. Marton Józsefné sz. Werbiczky Mária 48 éves. Kovács Józsefné sz. Szabó Mária 62 éves. Klobusiczky Tibor, Albert, Zsigmond, Eduárd, Konstantin 73 éves. Özv. Szuhony Ferencné sz. Desics Teréz 75 éves. Özv. Kóhn Ferencné sz. Ehrenfeld Krisztina 80 éves. Veres István 22 éves. Máté József 88 éves. Dornány Ilona 8 hónapos. Moskovits Izidorné sz. Blum Eszter 50 éves. Popovics Irma, Dominika 38 éves. Tarján

Gábor 86 éves. Oláh Gyula 50 éves. Horváth Gyula 8 hónapos. Stern Mártonné sz. Geller Frinca 66 éves. Özv. Nagy Jánosné sz. Bok Vilma 50 éves. Özv. Seres Andrásné sz. Kulesár Viktória 62 éves. Özv. Kaufmann Lajosné sz. Friedmann Mária 81 éves. Reisch Gyula 67 éves. Szabó Béla 53 éves. Róth József 1 napos. Székely Zsigmond 21 éves. Ferenczi László 2 hónapos. Belei Anna 40 éves. Géczy Ilonka 3 hónapos. Müller Dávid Hersch 89 éves. Csiki Ferenc 32 éves.

Tengeri vetőmagért jelentkezhetnek az igénylők

Nagyvárad thj. város polgármesteri hivatala 17.375—1942. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Értesitem azon földtulajdonosokat, akik a Földművelésügyi Miniszter ut tengeri-vetőmag akciója útján vetőmag tengerit igényelnek, hogy igénylésükkel április 20., 21. és 22-én a gazdasági ügyosztályon (Városháza, I. em. 23.) jelentkezzenek.

A kiosztásra kerülő vetőmag csekély voltára tekintettel csak a szegénysorsu és arra legjobban ráutalt kigazdák igénylését fogadhatom el, a kiutalt mennyiséghez képest.

Mindazok, akik tengeri vásárlási igazolványért már jelentkeztek, azok ezen vetőmag akcióból nem részesülhetnek. A hirdetményben megjelölt időponton túl jelentkezést nem fogadok el.

A tengeri vetőmag ára q-ként 30 pengőben van megállapítva, amire a fuvar és egyéb mellékköltségek hozzá lesznek számítva.

A vetőmag ára a kiosztáskor készpénzben fizetendő meg.

Nagyvárad, 1942. április hó 17.

Klemens Rezső s. k. gazdasági tanácsnok.

S P O R T

Vasárnap SalBTC-NAC mérkőzés az erzsébetligeti pályán

(Saját tud.) Kettős Nemzeti Bajnoki mérkőzés kerül lebonyolításra vasárnap a NAC-pályán. Törekvés-Szatmár összecsapás vezet be az érdekesnek ígérkező programot, mely után SalBTC-NAC mérkőzésre kerül sor. Az ismert bányászcsapat elsőszben szerepel Nagyváradon. Érthető tehát az az érdeklődés, mellyel sportberkekben a visszavágó elé néznek, hiszen az őszi 1:1-es eredmény egészen komoly jelleget ad a mérkőzésnek, különösen akkor, amikor tekintetbe kell venni a salgótarjániak utóbbi jó szereplését.

A bánya-városban komolyan készültek a Nagyvárad elleni mérkőzésre. Csütörtökön kétkapus edzést tartott

a SalBTC. Az edzésről Budai, Balázs és Debreczeni hiányzott, mert kisebb sérülésekkel bajlódnak. Az első csapat a második ellen játszott és 2:0 arányban győzött. Edzés után Riff edző a következőket mondotta:

— Nagyon komolyan felkészültünk a Nagyvárad elleni mérkőzésre, jól akarunk szerepelni.

A zöldfehérek pénteken levezető erőnléti edzést tartottak, utána pedig fürdő és a szokásos gyúrás következett. A gárda hangulata erősen bizakodó s kialakult a vasárnapi csapat is. Eszerint Solymosi — Bodoki, Domján — Perényi, Juhász, Deményi — Haláti, Szöllösi, Sárvári, Bodola, Tóth III. összeállításban szerepel a NAC.

Fiatalokkal teli a Törekvés vasárnapi csapata

(Saját tud.) A pirosfeketék ugyan csak felkészülve várják a szatmáriakat. Az edzéseken látottak nyomán olyan nagyszerű erőnlétben van a csapat, mint tán soha.

A Törekvés egyébként a következő

összeállításban veszi fel a küzdelmet: Csucs — Bauer, Rocska — Sas, Szegedi, Terebes — Góznér, Czell, Solymos, Szilágyi, Nagy S.

Kétségkívül a SzSE az NB II egyik leggyengébb együttese azonban ha eh-

ben a formációban jól megy a játék, akkor ezt a gárdát vetik harcba a legkomolyabb mérkőzéseken is.

A Törekvés azonban emellett erőstésre készül és két új csatárt várnak a pirosfeketék. A csatárok Losoncról jönnek Nagyváradra és komoly erősegei lesznek az együttesnek.

A pirosfeketéknek csak csatárerősítésre van szükség, mert a védelem hétről-hétre kitünően játszik és kizárólag a csatársoron mullott a mérkőzések elvesztése. Az új csatárokat rövidesen várják, de egész biztos, hogy a Törekvés nagy mérkőzéseire, a DVSC, az MSE ellen már az új csatárokkal rajtolnak a pirosfeketék.

Rendkívüli ülésre hívta össze az MLSz egyesületeinek vezetőit

A Budapesti Értesítő jelenti: Gidófalvy Pál, az MLSz volt elnöke április 21-én 7 órára országos értekezletet hívott össze a szövetség Vadász-utcai székházába, ahol az NB-ben küzdő három osztály 140 egyesületének teljes joggal felruházott kiküldötti és az MLSz vezetői közösen döntenek arról, hogy folytatják-e országos bajnoki küzdelmüket a vasuti kedvezmény megvonása ellenére? Az MLSz önhatalmuan nem vállalja a felelősséget, ezért az érdekelteket egyesületeket kérdezi meg, elhírják-e azt a terhet, melyet az utazás megdrágulása jelent? Az eddigiek szerint nem látszik lehetetlennek, hogy az NB III osztályának résztvevői a mérkőzéseknek a további intézkedésig való elhalasztását kéri. Tömegesen jelentik be ugyanis az egyesületek, hogy nem bírnak eleget tenni kötelezettségeiknek, vagyis a kisorsolt mérkőzésekre anyagi lehetőség hiányában nem bírnak elutaztatni csapataikat.

Vasárnap tartja tisztújítását a Törekvés

(Saját tud.) Holnap délelőtt 11 órakor tartja tisztújító évi rendes közgyűlését a Törekvés a Magyar Házban. Városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg a pirosfeketék egyesületi megmozdulása iránt. A Törekvés vezetősége ezután is kéri tagjait, hogy azon minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek.

Országúti kerékpáredzést tart holnap a futárfutamra készülő váradi gárda

Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap tartja első országúti edzését a Szent László hétre készülő NAC kerékpáros gárda. Reggel 8 órakor találkoznak a versenyzők a kolozsvári vámnál, ahonnan Csucsára karikáznak Timkó edző vezetésével. Minden váradi porfelhőlovagnak érdeke és kötelessége, hogy ezen résztvegyen.

NB- RUHAFESTŐ-VEGYTISZTÍTÓ
Neve ni — Szakértelme a régi
 Hitler Adolf-u. 1. - Hitler Adolf-u. 40. (Tel. 10-53). - Hlatky Endre-u. 6. (Tel. 10-54).
 Nagyvárad Bérfestőde előtt IV O

SZINHÁZ

URILÁNY

Bulla Elma vendéjátéka a Szigligeti Színházban

Minden megvan Zilahy Lajos *Urilány* című színművében, ami egy darabot szórakoztatóvá, tartalmassá s egyben művészi színvonalúvá tehet. Ötlet, humor, drámai feszültség, mesteri színpadtechnikai felépítés, környezetrajz, jellemzés, világnézet, — sőt még erkölcsi tanulság is, de amíg ez utóbbi megvilágosodik az élet sok sötét realitásán kell áthaladni az író ügyes és szókimerő kalauzolásában. Az első felvonás ágyjelenete már a pornográfia határán áll, de lassan nemesednek a képek és helyzetek s a kissé valószínűtlen, de nagy művészi leleménnyel elhittetővé tett bonyodalom kibogozása után a harmadik felvonásban győz a hősnő által képviselt jó s partnere, az életörömeteket hajhászó urifü megmátrálja saját emberi mivoltát, a munka öröme s a családi boldogságát.

Bulla Elmának egyik legsikerültebb alakítása az *Urilány* címszerepe. Jellemző ereje gyönyörűen mutatta meg a boldogság minden kilitása nélkül, megadással dolgozó, küzdő szegény urilány vívódásait, a kokottal való különös baráti kapcsolatainak visszasságát s a főnök helyzetet, amelybe életmegoldást kereső kétségbeesett vállalkozásában beleesdródik. Ellágyulásaiban, kitöréseiben, kényszerű alakoskodásaiban s tiszta öntudatosságában mélyesen emberi, megindító és magával ragadó volt. Egy-egy kiemelkedő jelenetében a tetszés önkéntelen megnyilvánulásának moraja futott végig a közönség sorain, ami alakítóművész számára a legnagyobb elismerés.

Művészi értékben szorosan a vendégművésznek alakítása mellett állt *Jurik* Julesi játéka a józanul számító, kedélyesen és romlottan bölcselkedő kitarított hölgy szerepében. Annyi humorral, átéléssel, a finom árnyalatok oly könnyed és megkapó érzéklettel állította magát szembe az urilánnyal, akitől felfogásban, életmódban és törekvésekben világok választják el, hogy a legkötönyebb prózai színészeknek is becsületére vált volna valóban remek alakítása.

Az egész előadás igen jó volt. *Delly* Ferencé vendéjátékokban mindig kiváló

nyújt s most is élethűen, sok kedvességgel és humorról rajzolta meg a könyvelőmű, de alappában véve tisztaszívű aranyifjú alakját. Színesek, elevenek és jellemzők voltak jól felfogott és megjárt szerepeikben *Sármágy*, *Bartók* Julia, *Ross* József, *Bereng* Béla, *Márky* Géza s a mindig rokonszenves *Borsos* Mária. A legkisebb zökkenő nélkül vitték a darabot, igyekezvén minden vonatkozásban tartani a színvonalat, amelyre Bulla Elma regyogó művészete meghatározott. (j. b.)

Színházi iroda közleményei:

— **BULLA ELMA** szombaton és vasárnap a színházban.

— **Ma, szombaton délután 4 órai kezdettel**, Bulla Elma felléptével a nagyszerű 2000 pengős férfi című vígjáték újdonság van a színház műsorán rendezés helyarárral.

— **Bulla Elma** vendégfelléptével ma, szombaton este, vasárnap délután 4 órai kezdettel és vasárnap este az *Urilány* kerül színre. Az illusztris művész Zilahy Lajos legnagyobb sikerű vígjátékában egyik leghíresebb szerepét alakítja oly művészi tökéletességgel, hogy feledhetetlen élmény marad a nézőtér számára. Szombaton este tisztviselő bérlet, felemelt helyárakkal, vasárnap délután rendezés helyárakkal, vasárnap este felemelt helyárakkal. — A m. t. hérlőközönség páholynál 5 P, zsöllyénél 1.50, körszéknel 1 pengőt fizet rá a színházi pénztárnál.

— **Hétfőn este** Süt a nap van a színház műsorán a Népművelési előadások sorozatában.

— **Kedden este** a Bukaresti kaland kerül színre filléres helyárakkal. Legdrágább jegy 1.20 fillér.

— **Boronkay lányok** a címe az idény legnagyobb színpadi sikerének, melyet szerdán este mutat be a színház premier bérlet keretében, *Jurik* Ica felléptével. Ragyogó kiállítás. Remek táncok. *La Conga*. A teljesen új, eredeti díszleteket *Utó* Endre tervezte és festette.

Férfi ruhákat használhat, legjobb áron vehet, eladhat

MOLNÁR

használatra üzletében Bémer-tér 1 (udvarban). Hívásra házhoz jövök

RÁDIÓ

HÉTFŐ, ÁPRILIS 20.
Budapest I.

6.40 Ebresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene
10.00 Hírek.
10.15 Szórakoztató zene.
11.20 Hetényi Kálmán énekel.
11.40 Várady Zoltán dr felolvasása.
12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz.
12.10 Hinczy László szalonzenekara.
12.40 Hírek.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröske-
reszt rádiószolgálat.
14.00 Bura Sándor cigányzenekara.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árák.
15.20 Művészlemez.
16.15 Diákfelőra.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Az I. honvédgyalozozred fűvő-
zenekara
17.40 Varga Ferenc dr előadása.

18.15 Kákósy Jenő előadása.
18.35 Tóth Lajos kamarakórua.
19.20 A berlini állami opera tagjaiból
alakult szimfonikus zenekar.
19.30 Közvetítés az Uj Magyar Színház-
ból. Vén diófa. Operett.
21.40 Hírek.
23.25 Pertis Pali cigányzenekara.
24.00 Hírek.
00.15 Üzen az otthon. A Vöröske-
reszt rádiószolgálat.

Budapest II.

18.35 Német nyelvoktatás.
19.00 Vécsey Ernő jazz-zongoraszámai.
19.15 Erdős Jenő megemlékezés
20.00 Hírek.
20.10 Nagyzenei művek.
21.35 A Vén diófa című operett II. fel-
vonásának átvétele Budapest
I-ről.

KEDD, ÁPRILIS 21.

Budapest I.

6.40 Ebresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene

10.00 Hírek.
10.15 Szórakoztató zene.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
11.20 Thomán Mária hegedűl.
11.40 Divattudósítás.
12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz.
12.10 A székefehérvári Szent István 3.
honvédgyalozozred fűvőzenekara
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröske-
reszt rádiószolgálat.
14.00 Szórakoztató zene.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árák, élel-
míszérák.
15.20 Heinemann Sándor tánczenekara.
16.10 Gyermekdétulán.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Szalonötős.
17.55 Tarr László dr előadása.
18.10 Magyar nóták.
18.45 Olthly Magda tavaszi verseket
mond.
19.00 Hírek magyar, német és román
nyelven.
19.20 Fellegi Teri énekel jazznégyes
kísérettel.
19.40 Közvetítés a szegedi egyetem ál-
latrendszertani intézetének akva-
riumából.
20.00 Uray Margit magyar nótákat zong-
orázik.
20.15 A Soproni Frankenburg irodalmi
kör estje
20.45 Magyar szerzők művei.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Gyümölcskertés háromszobás, kom-
fortos önálló utcai **villalakásomat** el-
csérelném központi fekvésű **négyszobás**
utcai, komfortos lakással. Telefon sz.
26-93. 281

2 szobás, komfortos lakás keresek.
Címét a kiadóba kérek.

Adás-vétel

Ótholdas szőlő, 4 szobás, fürdőszobás
azonnal beköltözhető lakással eladó. —
Cím a kiadóban. 302

Eladó azonnal 700 pengőért kőrisből
matracral, sodronnyal. Vitéz-u. 30. 298

8-as kazán Clayton-Schuttlerworth
20750. számú, 1941-ben nyomtatva,
üzemképes, semmi javítást nem igény-
el, jutányos árért eladó. Bereczky
Dániel, Bihar. 300

Kombinált szoba diófából, kétszemé-
lyes rekamier asztal, székek eladók.
Liszt Ferenc-u. tizenkilenc. 301

Szép fillegoria eladó dr Bószódi ügy-
védnél, Pável-utca 19. 307

Hentes- és mészáros üzleti berende-
zés portállal együtt eladó. Biharkeresz-
tes, Hangya vendéglő. 308

Nagyvárad legszebb helyén pansió-
nak vagy nyári kerthelyiségnek alkal-
mas villa rendkívül kedvező áron el-
adó. Érdeklődni: dr Dobay-Könyves
ügyvédnél, Szaniszló-utca 4. 292

4-5 hold földet vennék Nagyvárad-
hoz egész közel, valamelyik állomás és
műút mellett. Ügynököket díjazok.
Cím a kiadóban. 296

Négyszoba, konyhás, fürdőszobás,
tégla ház húszezerért eladó. Péter-utca
14. szám. 294

Kijátszott jó hangú cimbalom eladó
Érdeklődők címüket adják le a ki-
adóba.

Jóhangú feles vagy háromnegyedes
hegedűt megvételre keresek. Címét a
kiadóba kérek.

Használt ajtók, ablakok eladók. Cím:
Luther Márton (volt Hármas) utca 17.

Különféle

Alaltszerető, jó helyre adnám fiatal
farkaskutyámat, elköltözés miatt. Ve-
ress Balázs-u. 29. 297

Ne bánják gondatlanul természetét,
belsőre is ápolja, védje, a mai
idők sokat kívánnak a nőktől. **Jó
fűző: fél egészség!** Társasági **si-
kerhez elegáns formafűző kell.** Al-
landó viseletre egészségi fűző, a
belsőre rázásmentes tartására.
Igy könnyedén végzi napi teen-
dőt és természetnek fiatalos vona-
lait is megőrzi. **Abszolút jó fűzőt
rendelhet: KOVÁTS SANDORNÉ
specialistánál** (Nílgesz-telep, Szent
Gellért-u. 10.), ahol lelkiismeretes
kiszolgálásban részeseül.

21.40 Hírek.
22.10 Az Operaház zenekara.
22.35 Zsiga Ernő cigányzenekara.
23.25 Szórakoztató zene.
24.00 Hírek.
00.15 Üzen az otthon. A Vöröske-
reszt bajtársi rádiószolgálat.

Budapest II.

18.00 Mezőgazdasági félóra.
19.30 Sprenger Lajos előadása a lü-
becki Mária-templomról.
19.45 Stadler-zenekar.
20.00 Hírek.
20.10 Ügetőversenyeredmények.
20.20 Nagyanyó táncrendje.

Aradi házamat nagyváradival olcse-
relném, nagyon kedvező feltételek mel-
lett. Érdeklődni: Dobay-Könyves iro-
dában, Szaniszló-u. 4. 285

6-ik gimnazista fiamhoz komoly ta-
nárt keresek, ki vizsgára előkészítené.
Gerliczy-u. 14. I. em. jobb, 4-5 között. 310

ALLÁST keres, hirdessen a **Magyar
Lapokban.**

Allást keres

Óskeresztény 22 éves fiatalember
kereskedelmi érettségivel, három mü-
egyetemi szemeszterrel és egy éves
rodai gyakorlattal megfelelő elhelyezke-
dést keres. Meghívást „Fiatal munka-
erő” jellegre kiadóba kérek. 305

Keresztény leány Nagyváradon orvosi
rendelőben vagy kórháznál (aszisz-
tens) állást keres. Cím: Bodó Margit,
Sárrétudvari, Vörösmarty-utca 680
szám.) 295

Allást nyec

Gyakorlott gépirónót, óskeresztényt
azonnalra keres új vállalat, érettségi-
vel bírók előnyben. Sipos Vegyipar,
Sánc-u. 11. 303

Ügyes gyors- és gépirónót azonnal
felveszek. Cím a kiadóban. 306

Mérlegképes óras könyvelőt keres új
nagykereskedés, heti 6-8 órai munka-
időre. Cím a kiadóban. 304

Vegyí és nagykereskedő vállalkozás
keres fiatal agilis óskeresztény utazót,
biztos, jól jövedelmező állás. Cím a ki-
adóban. 302

Kereskedelmit végzett óskeresztény,
önálló gépiró és levelezőnót keres
gyár vállalat „Havi bruttó 147” jellegre
Rudolf Mosse hirdetőirodába. Bazár-
épület. 287

Szövegíró tanulókat felvesz
„Orient”, Schulhof Emilné, Hitler
Adolf-u. 4. 299

KIADÓTULAJDONOS:

SEBENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád **Dr. Scheffler Ferenc**
a Szent László-nyomda RT
igazgatója

**Készült a Szent László-nyomda R. T.
körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi
Dezso-utca 5. szám.**